

GAZDASÁGI LAPOK

6. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1911. Február 5.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE

Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsqual No. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

Homokértékesítés. Akinek homokja van, kérje saját érdekében:

- F. 3. Formák és szerszámok eszmösztölt betonárak előállításához,
- F. A. I. Kézi üzemre berendezett betontegla- és alagesőgyártás,
- Cs. G. 4. Kézi üzemre berendezett cementeserépgyártás,
- B. B. I. Az üreges építőkövek (betonblokkok) gyártása,
- C. S. I. A cement- és mozaiklapok gyártása

czimü árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzemben mintatelepünkön összes cementipari homokértékesítő **gépeinket.**

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása
Budapest, VII., Baross-tér 15. sz.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . . . 1,981.700— K
Tartalékok . . . . . 1,933.963'54 „
Összesen: 3,915.663'54 K

Év	Fölösleg	Év	Fölösleg
1901.	90.349— K	1905.	61.730'60 „
1902.	59.782'26 „	1906.	39.243'65 „
1903.	109.331'73 „	1907.	41.877'32 „
1904.	72.438'23 „	1908.	81.088'76 „
		1909.	106.589'64 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfőlésegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzlet főlése közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907. és 1908., valamint 1909. évi üzletfőléssel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1909. év végén a tartalékok 1,933.963'54 koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöztetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

legjobban és legpontosabban eszközöztetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál
Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.
(Polgári serfőzde bérpalota.)
Telefon 97—05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Párisi világkiállítás „Grand Prix“ 1900.

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára. Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóokban és versenyistállóokban 40 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyuladásoknál stb. Trainingben nélkülözhetetlen.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid

csak ezen védjeggyel való Védjegy, czimke és csomagolás szabadalmazva.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten VI., Kláry-utca 12. VI., Andrassy-ut 26.

Eladó

ritka esinos, 100 m. hold körüli uri birtok, gyönyörű vidéken, 4 órányira Budapesthez, államvasut mellett, minden kényelemmel ellátott kis kastélyllyal (villanyvilágítás, vízvezeték, parkettás szobák stb.) kitűnő karban levő épületekkel.

Bővebbet:

Röjtöki Bauer Antal

által

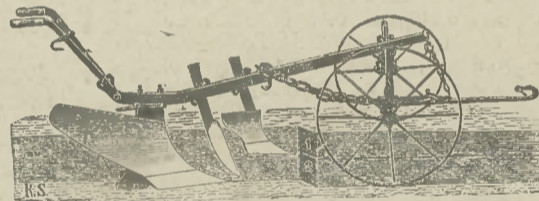
Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.

Telefon 166—66.

PROPPER SAMU

MEZŐGAZDASÁGI GÉPÜZLETÉBEN

BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 52.

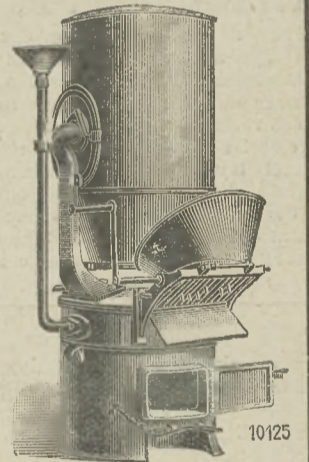
Valódi „SACK“-féle aczéleke.

nagy választékban és előnyös áron kap hatók: valódi SACK-féle aczélekek, vetőgépek, boronák, valamint kitűnő

szőlőmvelési eszközök,

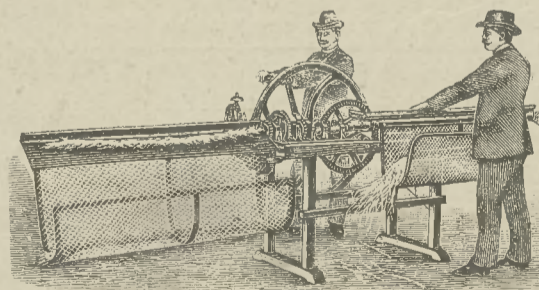
ugyszintén eredeti

„Westfalia“ műtrágyaszórógépek, amerikai Deering-féle általánosan elismert tárcsásboronák, nemkülönb legkitűnőbb szecs kavágó- és répvágó-gépek, eredeti amerikai „Ohio“ kukorica-szártépőgépek (Schredder), Kayser-féle gabona-centrifugák,

Takarmány-füllesztő.

„Spolló“ meszelő-éspermetezőgépek, szalmakötél-jonógépek

Szalmakötél-fonógép.

és mindenféle egyéb legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.

A több mint 25 év óta fennálló csak Kis gőzekéket gyártó HEUCKE A. hausneindorfi gőzekegyár tulhevitett (forrógőz) rendszerű gőzeke-készleteit szállítja a magyarországi vezérképvislet:
Komáromvidéki Takarékpénztár r.-t. Komáromban.
NAGYON takarékos szén- és vízfogyasztás. Rendkívüli MUNKAERŐ.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatokat csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéseért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Intéző-

vagy gazdatiszti állást keres elméletileg és gyakorlatilag teljesen képzett, 32 éves, nős, keresztény, 12 évi igen jó gyakorlati rendelkező gazdatiszt. Címe: Baráth Endre Kunhegyes, Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye.

16 évi gyakorlattal

biró, földmives iskolát végzett és gyakorlati vizsgát tett 35 éves nőtlen reform. gazdatiszt mielőbbi belépéssel, akár % fizetésre is, állást keres. Cím: Sándor gazdatiszt, Réte, Pozsony megye.

Mielőbbi belépéssel

gazdatiszti, ispáni állást keres 35 éves, nős, gyermektelen, ág. ev. vallású, földmivesiskolát, tejjgazdasági szakiskolát és a kassai szeszfőzői tanfolyamot végzett, nagyobb uradalmakból 11 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt. A gazdaság összes ágaiban jártas. Beszél magyar és tót nyelvet. Szíves megkeresések kéretnek Mazán Mihály cím alatt Bicske.

Urasági kocsis.

Keresek egy jobb fizetésű állandó állást. Nagy ismerettel és lödimitási képességgel bírok. Négyszerben is tudok hajtani. Nős, 29 éves, egy gyermek atyja, józan, szorgalmas, becsületes ember vagyok, fizetés és feltételek megjelölésével választ kérek Szabó Lajos címen Budapest, VII., Hungária-körút 7. sz. Városliget.

4 középosztályt

és földmivesiskolát kitűnő sikerrel végzett, több évi gyakorlattal bíró, nős, 40 éves, családostól, kath. vallású, egy külső gazdálkodás, mint irodai teendőkből jártas, kezelőtiszt vagy területi ispáni állást keres. Cím: Oswald Mihály Kővágó, u. p. Csemernye, Zemplén m.

Uradalmi műkertész,

28 éves, nő, ki a kertészet összes ágazatában, mindennemű zöldségfélék korai hajtásában és nagybani termelésében, faiskola, rózsatelepek kezelésében és telepítésében teljes szakértelemmel bíró, nagyobb uradalmi kertészi állást óhajtaná betölteni, 15 évi gyakorlata van. Szíves ajánlatokat kér Farkas János műkertész, Szabados János címen, Ada (Bács m.)

Ispáni,

vagy ennek megfelelő alkalmazást keres földmivesiskolát végzett szerényigényű ev. ref. vall. 39 éves, 2 gyermek apja, 15 évi nagy gazdaságokban szerzett gyakorlattal s egy a gazdasági, mint az irodai teendőkből teljesen jártas, az állást bármikor elfogadhatja. Cím: László Sándor Pápa, Hunyadi-u. 16.

Szakképzett

német kertész, 35 éves, ki magyarul és tótul beszél, állást keres. Kaltenhuber Ferencz, Budapest, II., Oszlop utca 11. sz.

Betöltendő állások.

Gazdasági állások.

Valamennyi betöltendő állás teljes czimekkel olvasható a 10-ik éviolyamban álló Országos Pályázati Közlönyben. Ingeny mutatványszám. Budapest, József-körút 38. szám.

Keresteknek

intéző, több gazdatiszt, segéd-tisztek, magtárosok, kulcsárok, irnokok, gazdák, tehenészek, gyakornokok és többféle gazdasági személyzet. Bővebb lvasható az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, József-körút 38. szám.

Intéző,

nős, izraelita, ki nagyobb gazdaságokban eredményesen működött és több ezer hold terjedelmű intenzív bérgazdaságot önállóan, úgy a kül-, de különösen a belgazdaság tekintetében szakszerűen vezetni képes, kerestetik. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal Szász bérgazdaság, Szász, u. p. Nagylégh, Pozsony megye kéretnek.

Gazdatisztet,

birtokost keresek, ki közös vállalatba 20-40 ezer koronát leköt. A viszonyok kihasználása folytán egy pár év alatt összegének kétszerese fordul meg. Erdéklődőknek részletes felvilágosítást ad Simon Ferencz Székelyudvarhely; Kossuth-u. 16. szám.

Mérlegképes,

nőtlen gazdasági könyvelő, ki levelezni is tud és a mezőgazdaság összes ágaiban kellő szakavatottsággal bíró, mielőbbi belépésre kerestetik. Feltételek: magyar, német és tót nyelvek bírása szóban és írásban, több évi gyakorlat, nagyobb, intenzív, lehetőleg felvidéki gazdaságban. Ajánlatok lényképpel és bizonyítványmásolatokkal, fizetési igény és referenciákkal egyidejű közléssel Fuchs Fulop címére Drahtöz (Nyitra megye) küldendő.

Szeszgyárvezető,

ki egyuttal vizsgázott gépész, kerestetik 1400 hektoliter kontingensű 4 hektoliter napi termelésű mezőgazdasági szeszgyárba, mely teljesen új folyamtműködő készülékkel bíró. Évi fizetés: 2400 K, lakás és fűtés. Bizonyítványmásolatokkal ellátott pályázatok Mendl Jakab címére, Balázsfalva, Alsófehér megye, küldendő.

Tehenészetem

ellenőrzésére s magtárkezelésre keresek nőtlen, szerényigényű, kor. fiatalembert, ki emellett a gazdaságban is segédkezne. Az állás mielőbb elvállalható. Ajánlatokat Bérgazdaság címre Galgaguta (Nógrád megye) kérek.

Gazda

azonnali belépésre kerestetik. Feltétel: több évi, nagy uradalomban töltött szolgálati idő, szakértelem és erély. Fizetés megállapodás szerint. Cím: báró Baratta, Poltár, Nógrád m.

Szőlő-kötözőfonál

jobb és olcsóbb mint a raffia,

zsák és ponyva

a legjobb minőségben és legjutá-

nyosabban a

FISCHER-féle

zsák- és ponyva-gyárban,

BUDAPEST, V., Nádor-utca 31-33. sz.

szerezhető be. A Fischer-féle

szab. impregnált szavatolt tiszta

lenből készült vízhatlan ponyvák

nagy strapa mellett is tartanak

10-12 évig. A 28 év óta fennálló

Fischer-féle zsák- és ponyva-

gyár az ország legjelentékenyebb

uradalmainak szállítója. Pontos,

szolid kiszolgálás. **Ponyvaköl-**

csönzö-intézet. — Manilla-

zsinetek, kévekötelek, lópokró-

czok. Tessék ajánlatot kérni.

INGYEN

küldjük legújabb gazdasági szakkönyvjegyzékünket. ...

„PÁTRIA” r.-t. könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Arankamentes

vagy legalább arankamentesíthető

kisarankás

lóhere- és

luczerna-

magot,

baltaczimet

valamint mindenféle egyéb

gazdasági magvakat

vásárol

a legmagasabb áron

HALDEK

UTÓDA

magnagykereskedése

József főherceg ő os. és kir. fensége v. udvari szállítója

BUDAPEST

V., Bálvány-utca 6.

Őszi szállításra előjegyezhetők

Reitter Oszkár

főkapitány fajbaromgazdaságában **NAGY-BECSKEREKEN** Angliából hozatott telivér fajtisza legelsőrendű Allatok:

Óriás nagy angol emdeni liba, him 2 K, tojó 25 K.

Óriás nagy pekingi kacsa, him 10 K, tojó 8 K. Fehér Wyandotte (amerikai) kitűnő téli tojó.

Fehér Orpington, him 10 K, tojó 8 K.

Sárga Orpington, him 10 K, tojó 8 K.

ÁLLAMI NAGY ARANYÉREM.

Külöldi és hazai legelső és legnagyobb kiténtetése. **Kiténtetések:** Arad, Budapest I., Budapest II., Belgrád, Berlin, Lovrin, Lugos, Nagybecskerek, Nagyvár, Pozsony, Pécs, Pancsova, Szófia, Szatmár, Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta.

Fajtisztaságért jótállás.

Keresek egy pár patkányirtó

(ratler) **kutyát**

megvételre. Koreck Gusztáv, Pta-

Köved, u. p. Körösbökény, Arad

megye.

Pannonia Szálló

BUDAPEST,

VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

Diszkertkedvelők

kérjenek árjegyzéket az első magyar disztenyőfa-iskolától. Tulajdonosa:

Copony Ede, Körömend.

120 fajta tülevelűfák, lomb-

fák, sorsfák, diszcserejék

kaphatók.

Juhosztályozást

és nagyobb juhászatok vezetését,

kosbeosztást

stb. mérsékelt díjazásért elvállalja egy a gyapju-juhászati terén nagy gyakorlati képességgel bíró szakember. Cím a kiadóhivatalban 554. sz. alatt.

Sertéspestis és vész ellen biztosítok

a következő feltételek mellett:

1. apa- és anyasertést ingyen;

2. a malacszaporulatot elválasztástól egyéves korukig vagy eladásig 75%-ig;

3. az anyakocsaállományának legalább is 100 darabnak kell lennie s a kétszeri

fiataltást behozni;

4. a védekezést a malacok szopós

korában kell megkezdeni utasításom szerint;

5. a tenyésztőnek nincs egy fillér kiadása sem, de a szaporulatnak 75%-on felüli mennyisége az anyám leendő egyéves korában vagy eladáskor, míg ha pestis és vészben az elhullás meghaladja a 25%-ot, egy fillérre sem tarthatok igényt.

Biztosítási óhajtok kellő időben forduljanak hozzám, Rákoskeresztúr (nyaraló Pest m.)

Mándi Márton Zsigmond.

A s z a k é r t ő gazdaközönség főelőgépe.

SURÁNY VIKTOR okl. gépészmérnök

tejjgazdasági gépek és eszközök gyártása,

BUDAPEST, VI., Teréz-körút 21.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

Szolnok-Doboka megyében két város

között, a vasuti állomáshoz fél órányira fekvő

egy 1300 hold tagosított birtok, első minő-

ségű szántó, kaszáló, rét és legelőből (marha-, juh-

tenyésztésre felette alkalmas), valamint dinnyeter-

melésre kitűnő talajból, sóskut használatból, szőlő,

kőbánya, erdőrészből, majortelepből álló uri bir-

tok, halászati és vadászati joggal **több évre ha-**

szonbérbe adatik. — Ajánlatokat elfogad:

Deák Ferencz-utca 6., II. em., ajtó 2.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELVE:
Hozzunk mezei gazdaságunkb-
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre . . . . . 16 kor.
Fél évre . . . . . 8 „
Negyed évre. . . . . 4 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Muzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési
pénzek a kiadóhivatalhoz címzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — ix.	83
Felvidéki levél. — Böllönyi Béla	84
Tárhoza. — „Horse Show“. — Nagy Dezső	84
A békéscsabai öntözött szikes szántóföldi kísérleti telepeken szerzett tapasztalatok. — Reichenbach Béla	86
A burgonyának és tengerinok eko utáni fertőzéséről. — Bászai Elek	88
Könyvismertetés. — Erdészeti Lapok. — Husipari Évkönyv	88
Kérdések és feleletek	88
Kérdések: Lefiadzott koczák betegsége. S. K. — Leg- később érő zabfajta. B. L. — Réltételek. S. K. — Szivattyú kutak takarítására. B. L.	
Felolások: Tölképótlás idősebb oltvány-szőlőkben. Halász Lajos. — A baromfielhullás légycsalók elvo- zete miatt. Csász Gyula. — Luczerna közé fűfűlek vetése. Káldy Szűcs János. — Használt kőveketőfonalak felhasználása. Kisfaludy Aladár. — Újból a be nem tartott bérleti szerződés. Káldy Szűcs János	
Hírek	90
Aprók	91

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — Az angol bank kamatláb
leszállítása. — A gabnaárak és az új gabona vasut
és hajószállítási díjtételek. — A beviteli utalványok.
— A nemzetközi madridi gazda kongresszus. — A
juhászati tanulmányozása és a juhászati szakoktatás.
— Az állattenyésztés fellendítése. — A fuvar ke-
vezmények megvonása Wien felé. — Az élelmi-
cikkek hamisításának szigorú megbüntetése. — Meg-
drágul a tea.)

Tulestünk a Gyertyaszentelőn. A medve is
kibújt szimatolni barlangjából, de úgy látszik,
hogy ő is becsapódott az idén, nem tudván,
hogy eddig még nem is volt tél. Az időjósok
ugy látszik februárra beválnak. Némi remény van
hozzá. Beálltak a fagyok; 11 sőt 14 R⁰ sem
volt e héten ritka. Még Budapesten is 9 R⁰ volt,
de az ünnepen felszállott a hőmérő 1 R⁰-ra.
Óra gondoltunk még itt a fővárosban is. Péntek-
ekre meg is jött. Kérdjük miért oly későn? Gaz-
dasági szempontokból ez korántsem baj. Most
következniének az ősziekre az Aranjúezi szép
napok. Némi fagy után a hótakaró. Jeget hor-
doznak mindenfelé s így a gazdaságokban és
főleg a tejgazdaságokban. Csak egytől félünk,
hátha ez a késői tél beköszöntése kitolja majd a
tavaszt s mint hirtlik, a májusi szentek is nagy
vehemenciás fagyokkal köszöntenek be. Valjon
nem tolódik-e ki majd az aratás ideje? Két évvel
ezelőtt hogy festett? 2—3 heti késedelemmel je-
lentkezett. A szerencsétlenségben is van szer-
encse. Boldogult Ordódy Lajos azt mondta,

ha utóbbi ér is bennünket, csak Isten tudja akkor
és később jön reá az ember, hogy mire volt jó.
Ha már annak az átkozott száj- és körömfájásnak
a kontinentst át kellett futnia, jó volt, hogy a
gazdasági munkaszünetet érintette és nem a
munkaidőt. Igaz ugyan, hogy az állatszaporula-
tot karácsony előtti ellés idejében alaposan meg-
dézsmálta. De hát „pasol“ mondja az orosz és
elment. Rossz indulatu is volt, az igaz, de hát
nem terjeszkedett ki olyannyira és oly borzasztó
módon, mintha az igavonás idejében ütött
volna ki s a kár a gazdasági évre így nem hat ki
oly károsan. Egy bajból több is szokott kelet-
kezni s ezek gazdáink jövedelmeit alaposan meg-
dézsmálják. Rettenetes a baisse a marhaárakban.
Az előző két hét alatt az áresés 8 korona volt.
E héten az esés a lejtőn ismét 2 %-kal szaporodott.
Mintha a hó és fagy beálltával a ródlizás és tobo-
gázás a marhaárakban megkezdődne. Szerbia
vágóhid istállói és oljai marhákkal és sertések-
kel tultömöttek, de nincs elegendő hely a
leölésre. Ausztria és Magyarország piacai ahi-
toznak a Léthe vize, recte az olesó disznóhus
után, a mit a szerbek ravaszul ki is használnak.
E hét elején az 1 korona 20 filléres áruk felszök-
tek 1 korona 40 fillérré. Nálunk meg baisseelnek
mindenfelé. Hogy hová vezet ez nem tudni. Az
öreg Rothschildtől megkérdezték, midőn az érté-
kek felszálltak, hogy mily magasra fognak még
az árfolyamok emelkedni? Ő erre feldobta zseb-
kendőjét és azt mondta, ha Isten és a spekuláció
akarja, az égis, de esni csak eddig, rámutatva
szobája padlóján (pardon egy Rothschildnak
csak parquette-jei és perzsa szőnyegek lehetnek)
fekvő zsebkendőre. Más szavakkal ki tudja? Azt
kérdjük mi is, hova vezet a marha baisse? A két-
lábuaaknál tudnók, de a négylábuaaknál mi is
kérdjük: ki tudja?

Az angol bank 4½%-ról a kamatlábat 4%-ra
leszállította, a mi általános könnyebbülést idé-
zett elő az angol piacokon. Nem tudjuk, valjon
a kamatláb leszállítását követni fogják-e a többi
államok jegybankjai, annyi azonban bizonyos,
hogy az ex-lex-ben levő osztrák magyar bank
ezen eszmével nem foglalkozik. Ezzel rendszeren
különbben is késni szokott. Ha a többi államok
bankjai a százalékokat le is szállítják, utolsóként
jelentkezik az Osztrák-Magyar Bank. De a fel-
emeléskor az elsők között szokott lenni.

Gabonaáraink minden próbálgató baisse irány-
zatok ellenére mennek felfelé. Különösen a kész-
áruért fizetnek elég jól. Muszáj! Amerikában
a mezőgazdasági helyzet alig-alig változott.
Ausztráliából és Argentínából Anglia részére
buzát sokkal kevesebbet vásárolnak, mint tavaly
ilyenkor. Úgyes taktika. A fogyasztás nem akar
a nagyobb kereslettel fellépni. Van készlete és

nem akarják az angolok az árat, melyek e hé-
ten 10 pesoval ugys drágábbak, megélníteni,
holott a termelők félnek a tengeri rossz termé-
sétől, miért is most óhajtanának már a buzán
tuladni. Nehezen indul meg az export, Francia-
országban keresik az argentinaiak a megváltást.
Az idén nálunk sem igen fognak majd készle-
tek, az 1911—12 ik campagnera átvivődni s így
aligha hinnők, pláne ha a töménytelen egérkár-
kat és a nem biztató időjósások esetleg meg-
valósulnak, hogy jövőre olesó gabonaárak, aligha
lesznek. Persze, ki kell várni mégis milyen lesz
az idei termésünk. Gazdáinkat persze nyugtalanít-
ja már most az októberi buzaspekuláció és
a magasabb vasuti és hajózási fuvartételek, me-
lyeket a gabonaárakban nekik kell majd meg-
fizetniök.

A beviteli utalványok létesítését elvileg helye-
seltük, de csak akkor, midőn az agrár vámok
érvényesülésére számíthatunk és nem midőn
gabonaáraink a vámparítás alatt mozognak. Az
alföldi malmok biztosíthatnák is állandó üzemi-
ket a beviteli utalványok révén, azt is megirtuk.
Csakhogy az éremnek két oldala van. Nemcsak
az alföldi malmok fogják üzemiük biztosítását
ekképpen követelni, hanem mint hirtlik, a buda-
pestiek is. Ez pedig a termelés árait tönkre te-
heti. Gabonaimport és ugyanakkor lisztexport
államok ezt megtehetik, de pusztán gabona —
és lisztexport államok nem. Magyarország pe-
dig ez.

Egy kis legújabb statisztika ezt jól megvilá-
gítja. 1909-ben behozatalunk buzalisztben ösz-
szesen volt: 99.336 métermázsa, ebből esik
Ausztriára 96.448 métermázsa, 3.463.530, illetve
3.375.680 korona értékben.

Kivitelünköl ime néhány példa: Ausztriába
5.628.119, Boszniába 275.507, Németországba
27.879, Franciaországba 10.001, Angliába 48.688,
Braziliába 25.639 mm. stb. stb. összesen 6.934.015
mm., 241.945.318 korona értékben küldtünk;
a rozsliszt behozatal volt 14.696 mm. 382.096
kor. értékben, a kivitel 400.981 mm. 11.620.025
korona értékben. Ezen adatokból is már látható,
hogy Ausztria, a vámbelföld a mi fő exportpia-
czunk, mert Franciaországba magas vámtételei
miatt, Angliába a tengerentuli forgalom olesóbb
lisztje miatt nem mehetünk. Braziliába pedig
nem lévén kereslet, csak 25.639 mm.-ával
juthattunk el. Lisztexportunk tehát a vámbelföl-
det is belevéve össze-vissza csak 6.034.015 mm.
Mi lenne akkor, ha még az ország egész malom-
ipara venné igénybe a beviteli utalványokat?

Ezidő szerint tehát beviteli utalványokra nem
kerülhet a sor, hacsak a magánérdekek nem ke-
rekednek felül.

Ez év tavaszán tartatik meg a madridi nemzet-
közi gazdasági kongresszus, melynek tiszteletbeli

MAGYAR

MEZŐGAZDÁK

SZÖVETKEZETE

Gazdasági és kerti

MAGYAR

legjobb beszerzési forrása

bizottságában oly hazánkfiai neveit találjuk, mint gróf Zselénski Róbertét, dr. Rodiczky Jenőét stb. a hol ismét igen fontos tárgyak lesznek megvitattva. Nem állítjuk, hogy a kongresszus megvitattott eszméit és határozmányait minden egyes állam magáévá teszi, de hogy azok irányító hatással bírnak és idővel foganatosíthatnak is, azok elvitathatatlan tények. Ezen madridi kongresszusi kirándulást, azt hisszük, igen alkalmas volna a spanyol juhászat tanulmányozásával összekötni persze nem olyan felületesféleként, hanem ha földmivelésügyi kormányunk egy arra reá termett egyént küldene ki, a ki a juhászati kérdések minden nuanceait ismeri. Gróf Serényi Béla a juhászat fellendítését is programjába felvette és mi sem volna természetesebb, mintha szakértőink legjobbjai közül azt, ki a külföldön ugy egyénisége valamint tudása révén az országnak és juhászatának hírnevet szerzett, dr. Rodiczky Jenőt küldené ki. Égető kérdés a juhászati szakoktatás is lendíteni. A „Közlelek“ hasábjain meg is jelent a mult év végén erről egy anonymus nevezetes czikke, a melynek minden pontját magunkévá tesszük. Tény az és bizonyos, hogy maholnap képzett juhászaink nem lesznek. Franciaországban E. Boulet rég megmondta, hogy ha nem lesznek Franciaországnak képzett juhászai, ugy ne is gondoljanak ottan a juhnyájak szaporítására. Mintegy 12 év óta fáradozik e sorok írója a pásztor- vagy juhászek megmentésén az enyészettől, de bizony az álladalom e tekintetben mindeddig mitsem tett. Képzett juhások és jó, megbízható juhászek nélkül pedig a juhászat elképzelhetetlen. Égető szükség most a juhászati szakképzés. Az állattenyésztési budget most talán ezt is elbírná.

Az állattenyésztésiek aktuális kérdések. Igy a delegációból tudtuk meg a hadügyminiszter nyomán, hogy Magyarországból az idén a rendes 7500-nál is több remonta vétetett meg. mintegy körülbelül 8300 darab. Tudjuk, hogy a hadsereg 10.000-es remonta szükséglete is emelkedik. Ezen 8300-ból körülbelül 48% lett közvetlen a tenyésztőtől beszerezve, de az őszi bevásárlás a lókupeczeké. Más szavakkal, tavasszal jobban reá vannak szorulva a gazdák az eladásra, tehát olcsón vásárol a hadsereg.

TÁRCZA.

»Horse Show«.

Az 1909. évben tudvalevőleg korlátozták az amerikai lóversenypályákon a fogadásokat, a minek hatása alatt az istálló-tulajdonosok elhatározták, hogy Európába teszik át főhadiszállásukat, vagyis magyarán mondva: bojkottálják a hazai versenypályákat. Az amerikai nemzeti önértékre nézve eme hihetetlenül nagy hatással levő elhatározás, a nyomában hamarosan mutatkozó tettek, az Európába vonulás, és az ezzel egyidőben ugyancsak Newyorkban megtartott automobilkiállítás és verseny óriási sikere, Cassandra hírként hatott mindazokra, a kik a történetek után is még bizni tudtak és mertek a ló és a lótenyésztés jövőjében.

A „Madison Square Garden“-ben évről-évre rendezni szokott „Horse Show“, az 1909. évben ugyanis a leggyengébb sikerű volt a 24 előző kiállítások között, s a tudatosan és tervszerűleg a „Horse Show“ szomszédságában berendezett területen csinált óriási amerikai méretű kiállításba oly győzelmesen vonult be az autó, hogy a ki a fényes, hogy ne mondjam sugárzó, a legújabb szerkezetű autókkal dugig megtömött óriási területen sétálva, elgondolkozott, az a lónélküli időknek oly fényes és csábító hajnalhasadását észlelhette, hogy ennek világánál be kellett látnia, miszerint hovatovább mindenki, a ki csak valamit is tart magára, kénytelen lesz az új, modern élet forgatagába belevegyni s esküt tenni a nyersolajra, benzínre vagy a villamosságra. A yankeek ezt még poétikusabban fejezték ki; unisono, azonban valóságos undor fogta el őket a lóhus iránt. A kik pedig még mindig magukon hordozták az alig hetekkel azelőtt is még annyira kedvelt és nagyra tartott „istálló illatot“, azokat félig bosszankodva, félig megvetően „vieux jeux“-nek bélyegezték, míg ellenben valamely marósavas vagy benzínillatot, vagy pláne egy ügyesen és jól alkalmazott zsirfoltot, óh, ezt még az elegáns ladyk is végtelenül „stylish“-nek deklarálták.

A visszautasítottakat pedig ősszel busás nyereséggel a lókupecz adja el a hadseregnek és akkor el is fogadtatnak a salon des refusés-ló tagjai. Nem a legideálisabb állapot ez a lótenyésztő részére.

Egy másik aktuális kérdés a bikák és sertés-kanok bevásárlási módja. A miniszter felhívta a mezőgazdasági egyesületeket, hogy azok összes tagjaiknak, gazdaköreinek és a községeknek ebbeli szükségletét írja össze, vagyis azokét, a kik állami kedvezményes bevásárlásokban óhajtanak részesülni. Egyik a gazdasági fejlődés magas színvonalán álló megyéből vetjük azon hirt, hogy január 25-én több mint 1000 előjegyzés történt. Persze mindenki az utolsó pillanatban jön s így a szám még nagyobbodhatott. Ez egy vármegye. Hol van a többi 63 és honnét beszerezni a szükségletet? Megint a külföld felé kockétozunk, pedig azzal ugy a simmenthalinál, a yorkshireinél már többször alaposan felsültünk. De tegyük fel, hogyha a feliratkozottak nem kapnak tenyészállatokat, nem fognak-e azok politikai vagy kortesbonyodalmakat előidézni? Hiszen amugy is puska-poros a levegő a vidéken.

A fuvardíjkezdmények korlátozása foglalkoztatja az élelmiszer kereskedőket. Mintegy 36 millió korona értékű szárnyas, völség és gyümölcs megyen ki Ausztriába, mely érezettni fogja utóhatását, mondják ők. Nem értünk azonban abban egyet, hogy a kiskereskedelem sinyli meg a refakciák megvonását, hiszen azt mindig a szállítványozó czégek és a nagykereskedelem dugták zsebre. Budapesten ma mindent jobban lehet értékesíteni mint Wienben, csak még arról van szó, hogy több közvetítő kézen az árúat ne jusson. A termelőt közelebb kell hozni a fogyasztóval. Ez a földmivelésügyi miniszterünk programjának egyik sarkalatos pontja is.

Az élelmiszer-hamisítókra a fővárosban reájár a rud az új rendőrbüntetési eljárás révén, mely január 1-vel lépett életbe. Maga a főváros főfőügyésze képviseli a vádat és a mi fontos, minden hamisító neve a nyilvánosságra kerül a pénz és elzárási büntetéssel egyetemben. Örvedetes valami az is, hogy a legkisebb vétség is

Egyébként tagadhatatlanul igaz, hogy az amerikai autóknak építési és üzemi tökéletessége nagyon erős szuggeráló hatást gyakorol; ez a hatás azonban természetesen megszűnik abban a pillanatban, melyben előtérbe nyomul a kérdés, hogy: *mibe kerül?* Ezer és millió ugyanis azoknak a száma, kik életviszonyaiknál fogva — daczára az ország kedvező anyagi és kereseti viszonyainak — még álmukban sem engedik szívükbe lopódnia a vágyat egy autó birhatásáért; mégis a legszegényebbek is teljes gyönyörrel legeltették zsemeiket a ragyogó és típusok oly sokféleségével pompázó automobilokon.

De hát az amerikai Unióban is van családás. Ott sem minden arany, a mi anrak látszik. Igy lett az autókkal is. Egy év és az amerikai istálló-tulajdonosok 1910. évi európai szereplésének és sikereiknek hatása alatt a közvélemény vele a társaság izlése, avagy divatja is nagyot változott. A Cassandra jóslás ezuttal fényesen esütörtököt mondott, a mire a legfényesebb bizonyosság a mult évi november végén rendezett „Horse Show“. Mert a mig ezuttal az autó, a lónélküli csodajárómű csak az óriási kiállítási épületek eldugott és félreeső mellékhelyiségeiben talált helyet, ugyanakkor a már *halálra szánt ló* teljes diadallal vonult be a „Madison Square Garden“ be'ső területére s a végtelen hosszú sorban és több körben álló istállók szinig megtöltve, az egész ünnepegy minden izében csak arra szolgált fényes alkalmul, hogy Newyorkot, a „tout“ Newyorkot oly diadallal hódítsa vissza ez ünnepi héten, hogy ezzel szemben az autók kedvéért csinált s mesterségesen szított óriási propaganda és a kiállítás is csak gyerekes bohóság, üres vásári lármává törpüljön.

A lóbarátok tehát újra akezióba léptek és megcsinálták ismét régi fényében és dicsőséggel a hatalmas méretű lókiállítást, hogy győzelmes versenyre keljenek az automobil-lázzal. A hosszú félkörben és 4 sorban épített hatalmas, kényelmes és szinte kellemes benyomást keltő istállók-ból erős ammoniak szag áramlott ki; alomból és takarmányokból valóságos hegyeket raktak le és a lovások egész hadserege gondoskodott

elegendő már valamely büntetés elnyerésére. Ez helyes. Angliában azt mondják, a ki élelmiszert hamisít, az gyilkol.

Az élelmiszerek drágulásánál a kávét követi a tea. 1910-ben 14 millió fonttal többet fogyasztottak a világon, mint az előző évben. A városok, valamint a falukon is nagyon terjed a teaivás. Pestmegyében már a kisgazdák között teljesen elterjedt. Ha kérdezzük a jó falusitól, hogy: „mit vacsoráltak kendtek tegnap?“ Az a válasz: „több teát sok rhummal“. Pedig van Magyarországnak már mértékletességi szövetsége, „salvation army“-ja. Csak hogy az csak a pálinka ellensége, de annál vigabban fogyasztja a bort. Közgazdaságilag a dolognak más a képe, mert ha jó bort isznak, az egészségesebb és fogy a hazai termék és nem megyen tengernyi pénz a teáért ki külföldre. A rhum az belföldi, hiszen nem az a kérdés milyen czimke van a flakon. Jamaika rhumot alig árulnak nálunk. Főleg csak esszenciáztat. De azért mégis csak furcsa, hogy az erős borivó még lehet mértékletességi szövetségi tag. Igen furcsa! —ix.

Felvidéki levél.

Kassa, 1911. január 30-án.

Az ó-év mintha a feledés fátyolát akarta volna szemfedél gyanánt ráborítani az immáron elhantolt 1910. esztendőre, december hó 31-én hajnalra tenyérnyi hórétéggel takarta be a földet. Öröm volt járni, taposni az üde, ropogó hóban s az öröm és élvezet átnyult az ujevbe is, mert vizkeresztig megemberelte magát Téalapó, de e napon, hogy a hőmérő higanyoszlopának skála száma numerikus hűségben legyen a január 6. dátumával 6 fokra emelkedett a higanyoszlop. Tehát volt locs-pocs mindenfelé s a tavasziasan mosolygó napsugárból a fiatalabbak már a tavasz beköszöntését olvasták ki, mig az öreg gazdák méla rezignációval mondogatták: „Ha Vizkereszt vizet ereszt, még az izéket is összeszerezd!“. Tehát lesz még tél, még az izékre is szükség lesz. És csakugyan! Mintha az öregeknek igaza lett volna, 10-én 5—6 fokra sülyedt a higanyoszlop és 15—18-án már ugyancsak hordta a gazda inaszakadtából a trágyáját, mert

arról, hogy a fejedelmi állatok részére egy teljes megfelelő, stilszerű miliót teremtsen. Az istállók előtt álló óriási elővezető és versenyteret vastag cserző-reteggel töltötték fel és a mikor a lehetőségig mindennel elkészültek, beszállították az apró Shetland ponytól kezdve a hatalmas vadász-paripáig, gondosan betakarva és tisztán — szárazon vezetve — a nemes néglábuak sok százait. Mikor pedig minden, a lovak toilletteja is rendbehozott, jött az előkelő urak egész serege s meggyőződvn arról, hogy minden perfekt és teljesen rendben van, megnyitották jelentették ki a newyorki „25 Annual Horse Show“-t, a 25-ik évi nagy lókiállítást. A ki valaha a Baden-Baden-i nemzetközi „nagyhéten“ legalább csak egyizben is részt vett, az *talán* tud némi halvány képet alkotni a lovak newyorki nagy ünnepéről. Más azonban alig!

A season egyetlen társadalmi eseménye sem gyakorol oly mélyeséges hatást, mint a „Horse Show“. Már korai voltánál fogva is első helyen áll s csak ezt követőleg nyílnak meg az amerikai metropolis színházainak, a Manhattan-nak, a Metropolitannek s a hangverseny termek százainak kapui. Szóval a „Horse Show“ nyitja meg az idényt és kényserit a Saratogában, Adirondaksban, a Salt-Lake en, Oyster Bayben, avagy a messze kaliforniai San Diegoban késlekedő és még pihenni vágyókat, hogy a nyári élvezetek és pihenés után újra megkezdjék a nehéz téli társadalmi munkát. A szabadság véget ért és a társadalmi ellenőrzési szemlék érvényesítik ismét jogaiikat, könyörtelenül bánva el azzal, a ki mindjárt első hívásra nem engedelmeskedik. Nemcsak Newyorkból, de ugy a belső, mint a legtávolabbi részeiből az Uniónak, bevonulnak a „Négyezrek“, utódai ama legenda-szerű „Négyszázak“. És bármennyire idegenek látogatta város is Newyork, mégis a szállodák és a színházak zsufoltságán és az üzletek élénk látogatottságán erősen megérzik a nagyhét ideje és hatása.

Már maga a megnyitás előjátéka, a százakra menő páholyoknak elárverezése is végtelenül érdekes. A „Madison Square Garden“ nagy, de

kitapasztalta tavaly, hogy nemcsak tavasz, hanem még a tél is ravasz. Üresek, kihaltak is voltak a faluk, mindenki künn volt a határon. Egyik már két év óta udvarán maradt trágyáját sietett kihordani, a másik két év alatt kiürült farakodóját igyekezett a fagyos utak kihasználásával telehordani az erdőről fával, mert voltak itt minálunk olyan falvak, a hol a múlt év végéig agyig sülyedő utakon fát egyáltalában nem lehetett szállítani, valóságos fauzsorások lettek és sok embert majd meg vett az Isten hidege tüzelőanyag hiányában. Ezidőtájt épen népies gazdasági előadásokon jártam vármegyénkben s bizony egyes helyeken, a hol kemény időre esett éppen az előadás ideje, csak nagyon öreg emberek, meg igen fiatal gyerkőcök, no! meg asszonyok jöttek az előadásra, míg másutt, ahol sáros időben esett az előadás, zsufolásig megtelt az iskola s annyira kezdik belátni falusi gazdáink ezen tanítások jóságát, hogy szomszéd falukból is begyűlnek az előadás színhegyére és mikor vége van az előadásnak s nagy tisztességtudóan megköszöni kiczirkalmazott beszédjével az öreg törvénybíró a kitanítást, azzal végzi: „... nagyon köszönjük a Tekintetes Urnak, de tessék legalább éjfélig folytatni, mert mi éltlen-szomjan elhallgatnók ám, még tovább is!...“ Hát ilyen értelmes, ilyen jóra való a mi vármegyénk népe.

Tartozom még megmondani, minthogy azt mondtam, hogy az egyik ezt csinálja, a másik amazt, hogy hát a harmadik gazda mit csinál? Jeget hord! már t. i. az, a kinek van. Mi a halastavainkról kristály tiszta, 10—12 centiméteres jeget nyertünk s jégvermeink tele is vannak, persze irigykednek a városi hentesek, czukrászok s ugyancsak nagy kereslete van ám a jégnek, amit 1—2 koronával fizetnek a helyszínen fuvaronként. Ha az idő ilyen lágy, 1—2 fokos hideggel marad, hogy a Hernád be nem fagyhat, a haltermésen kívül az egy kat. holdnyi jégtükréről számitok 500—1000 korona jéghasznat, szóval még egy ilyen év és ingyenben lesznek a halastógátjai, melyek közül a második tavat lehalasztuk e hónapban s a 10 dekás pontyok, 121 kilogrammra nőttek, melyeket kilogrammonként 1.20 koronával eladva (30×1.45 kor.) 46.50 korona bruttó haljövedelem van 400 □-öl tóból. A többi

tavakat majd a bőjtben halásszuk le, ha lakóházuk fedelét jó pénzért eladtuk.

Vince nap pinczetöltő rigmusát nem mondom el, mert hegyalja közelsége révén sok jó bort iszunk ugyan itt, de a szőlőkultúrának itt már savanyu a hely.

Pál, szép, derült nappal telt el, így a keletről fenyegető kolerától nem kell félnünk, hisz csak „akkor hullunk el döggel, ha Pál fordul köddel!“ Biztosít ugyan minket e felől még az is, hogy kimondták hivatalos és illetékes helyen, hogy Magyarország teljesen kolera mentes, hanem hát 1872-ben is ilyen lágy tél volt, éppen úgy kerülgetett bennünket a kolera és... 1873-ban kis falunkban minden 8-ik ember kolerában halt el, üresen maradt a falu. Csodálatos! A mi családunk nem pusztult el a kolerában, mi nem kerültünk a föld alá, pedig mi érintkeztünk az egész falu népével, a mi házuk volt a koleraorvosok tanyája s emlékszem, az édesapám öreg polezos íróasztalán 100 számra állt a kisebb-nagyobb orvoságos üveg, talán ez mentett meg minket?!... de azért mégis kipusztultunk a faluból. Volt ez időtájt a magyar középbirtokos osztálynak egy olyan betegsége, mely a földre éhezett... azt ette meg csak, a gazda megmaradt... Isten őrizze ez osztályt.

Kifogytam a rigmosos napokból, vége januárnak, s ha elmondom, hogy 26-án esett tenyérnyi hó délről jött, de már az északról jött enyhe szél és eső elvitte, ha elmondom, hogy most fagypontkörüli hőmérsékletű óriási hóvihar dühög, úgy beszámoltam e hónap felfordult időjárásáról.

A témából azonban nem fogytam ki. Nekünk gazdáknak sokról van alkalmunk panaszkodni, így, hogy országos közügyről irjak, a sertésvésztről... Vármegyénkben is felütötte fejét s pusztit rettenetesen. Igyekszünk pedig neki gátat vetni Hutyra-szérummal, s ki mivel tud, de hát az eredmény, bár biztató a jövőre, de még nem egészen bizonyos. Ecce!... Egy közeli nagy uradalom, melynek sertésállománya ugyan már az ősz kezdete óta meg volt támadva sertésvésztről, mintegy 160 darabnyi süldőállományát beoltatta november első napjaiban Hutyra-féle szérummal oly formán, hogy a beoltó állatorvos 3 csoportba osztotta a sertéseket és pedig:

talált 80 darab egészségesnek látszó süldőt, 46 darabot beteget, melyeket mind beoltott szérummal, míg 31 darab beteget ellenőrző csoportul nem oltott be, s az eredmény az lett, hogy az I. csoportból (80 darab) elhullott csak 16 darab, a II. csoportból (46 darab) 42 darab, míg a harmadikból 20 darab. Így tehát a kérdéses 157 darabból 78 darab döglött meg, tehát a normális 50—51%-ot elvitte a sertésvész, de ennek a szérumozás szempontjából megvilágítva mégis van egy előnyösen megvilágított oldala és ez az: *hogy bár az I. csoport 80 darab állatja már inficiálva lehetett és volt, mégis a szérumozás révén, csak 20% volt az elhullás.* Van előttem egy másik, érdekes, sertésvész, szérumos eset is, a mi gazdaságunkból. Mult év májusában kaptunk a magyaróvári gazdasági akadémiától 10 drb. gyönyörű, yorkshirei, tavaszi koczamalacot tenyésztünk vérfelfrissítésére, ezek gyönyörűen fejlődtek, bár én szánt-szándékkal nem „hajtottam“ őket oly nagyon, mint eredeti tenyésztési helyükön, hogy ne legyenek kan alá érettek, csak majd ez év elejére, de decemberben nagyon erőt vett rajtuk az ivarzás s ezen időben történt: hogy, hogyan? miként? máig is rejtély előttem, inficiálásuk, úgy hogy december végén konstatálva lett a vész, állatorvos tanárunk által, s nosza, hamarosan beoltottunk 5 tenyész koczát (2 darab nagyon előre haladt vemhességűt kihagytuk), 2 darab tenyészkanat, 10 darab választott malacot, 5 darab süldőt, melyek mind saját tenyésztésűek voltak és 10 darab óvári kocza süldőt és mi lett az eredmény?

A 10 drb. óvári koczasüldőből eddigelé 4 drb. legszebb példány megdöglött, míg a saját tenyésztésű beoltott 22 darabból (a be nem oltott 2 drb. magas vemhességű koczából egy megdöglött, 10 malacczal vemhében; egy él) csupán 1 drb. süldőmalac pusztult el és talán már nem is fog elpusztulni, mert már másodszer is be lettek oltva Hutyra-szérummal, az első oltásra három hét múlva, s ma már mindannyian türethetően esznek. Szomorú volt nézni ezeket a szenvedő állatokat, a mint 8—18 napig a szó legszörösabb értelmében semmit sem ettek, s úgy heverték az oldalukon, mintha meg lennének döglőve, majd a melyik jobban kezdett

ha még oly nagy lenne is és jóval több a „Horse Show“-t környező páholyok száma, bizonyára mind megtelne és egy sem maradna eladatlán. És bár a leggazdagabb yankeenek is jól esik, ha vagyona elleplezésével az elég tisztos magasságu adókat megkerülheti, a páholy árverezési aktusnál mégis ugyszólván önként adnak módot a vagyonuk ellenőrzésére. Itt egy rövid óra alatt megállapítható a vezető dollárkirályok vagyonmértelge. Ám a látszat gyakran itt is csal, mert gyakori eset, hogy olyanok, kik csak egyetlen milliőcskának az urai, abban találják becsvágyuk kielégítését, ha a legállandóbb páholyvevők elől elvásárolhatják azokat. Pedig az ugyancsak nem olcsó mulatság, mert 1000 dollárt gyakran még jóval többet is fizetnek azokért az egyszerű deszkatakolmányokért, a miket a „Madison Square Garden“-ben páholyoknak neveznek. Hiába az önzés, a feltűnni vágyás Amerikában is elfogja az embereket; már maga az a gondolat, hogy minő bosszuságot okozhat másnak azzal, ha a becses személyiségét az első páholy-sorból kiszoríthatja s abba saját becses személyét ülteti be, elég nagy kamatját adja az ezen *nemes célra* befektetett bármily tekintélyes összegnek is. És ez még nem minden. Mert a „Horse Show“ páholy boldog tulajdonosának van egy nagy kötelessége is és pedig az, hogy

ezen *u. n. dicsőséget a legnagyobb pompával viselje.* Ez természetesen első sorban a hölgyekre vonatkozik; mert a villogó ékkövek színpompája iránt, mely a fényes szövetek, drága csipkék, válogatott, ritka és drága prémekek és felséges színpompában ékeskedő illatos virágok közül sugárzik ki, még a legbambább tömegnek is eléggé fejlett érzéke van. Ép ezért a Show előtt lázasan dolgoznak a szabóműhelyekben, az árnak és költségeknek ama teljes megvetésével, mely Amerika hölgyeit a kontinens divat-központjaiban oly közkedvelté és népszerűvé tette. Szóval minden erővel, az összes erő teljes megfeszítésével iparkodnak elérni azt a rekordot — a hölgyek rekordját — mely a „season“ divatját vezeti be.

Megnyílik a Show. Már jó darabbal a „Madison Square Garden“ előtt elakad a végtelen kocsitábor. Nem ok nélkül prüszköl tágult orrlukakkal a künn földet kapáló nemes állat. És hová lett a vakmerő ellenség? Mert egyetlen árva autót sem tud a szem fölfedezni sehol. A *töfftöfftök* helyett újra a szigorúan rithmikus pata-dobogás és ünnepies nyereség egészíti ki az utca zaját. Az ezüst lánczok előkelő csengéssel verődnek a fényes veretű hámoz s karcu gummikerekeken zajtalanul himbálódzik a Brougham,

Tandem, Tallyho és a Buggy és mindegyikből teljes pompában tündökölve szállnak ki a szépek szépei a lovak ünneplésére. A látvány pedig, mit este 9 órakor a belső terület nyujt, megérdemli, hogy az ember, mint akaratnélküli része az ezerekből álló egésznek, egy-két óráig ideoda hanyattassa magát.

Meglepetve lépünk be az óriás térre. A magas kakasülőtől le a fényes páholyig *minden fekete-sárga színnel van díszítve.* Fekete-sárga az istálló személyzet, a műsor elárúsítók és a jegy-árusok jelvénye; a lakájok fekete kabátján sárga a gomb meg a hajtóka és sárga Chrysanthenunn díszíti a perfect fekete uri kabátok gomblyukait. A „National Horse Show Association of America“, a ki itt a háziur minőségében szerepel, lelkiismeretét terheli ez a végnélküli való *fekete-sárgaság*; bár különben minden porczikájában hamisítatlan yankee. Ám ez a szín — bármennyire visszatetsző is a magyar szemnek — mindenesetre kitűnő háttérre képez. A sötét színek legalább jótékonyan enyhítik a szerencsésen célhoz jutott divat tarka toilettejének összehatását.

A színpad emelkedő páholyaiban minden megvan, amit a pénz, hatalom és tekintély csak nyujthat és megkíván. Az amerikai előkelőség emez élő enciklopédiája minden irányban igen

A LEGJOBB

MAGVAK

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és Kir. udvari szállító magnagykereskedésében

BUDAPEST

IV., Kossuth Lajos-u. 4. VII., Rottenbiller-u. 33.

Az ideai árjegyzék megjelent, mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

lenni, már hasra feküdt, majd a váluhoz csuszott és lassan, fokról-fokra, jobban szemecskélt a hig darás-répás ivósból. A különbséget a (helyi és óvári) két származású sertés elhullási arányában az magyarázhatja némileg (?), hogy az itteni állományunk május elején sertésorbáncz ellen beoltatott (míg az óvári kísérletül nem) vegyes oltóanyaggal, s talán ennek széruma immunizálta oly élesen az itteni tenyésztésű sertéseket az óváriakkal szemben. Megjegyzem, hogy orbáncz gazdaságunkban ez idén egyáltalában nem volt.

Érdekes dolgot hallottam ugyancsak a sertésvesztésről, ki eddig Biharban gazdálkodott, hogy t. i. egy bihari nagy sertésenyésztő öreg sertéseivel feleleteti a sertésvesztéses hullát s így annyira immunizálja állományát, hogy az elhullási százalékot leszorítja 15%-ra, a normális 50—60%-ról.

No! de talán már sokat is irtam. Bocsánatát kérve szerkesztő ur idejének ily hosszú ideig való igénybevételéért, ígérem, hogy máskor rövidebb leszek.

Bölonyi Dénes.

A békéscsabai öntözött szikes szántóföldi kísérleti telepeken szerzett tapasztalatok.

Szikes talajoknak hívja a magyar gazda az ország elég nagy részén található ilyenmü talajokat, de a tudomány különbséget tesz bennük.* Azokat a talajokat, a melyekben a szénsavas nátrium vagy szóda egyéb sók mellett nagyobb mennyiségben van jelen, azokat valódi szóda vagy sziksós talajoknak, míg azokat, a melyekben a kénsavas nátrium vagy glaubersó viszi a főszerepet s a szénsavas nátrium inkább csak nyomokban fordul elő, ezek a tulajdonképeni szikes vagy székeltalajaink. A gazdára nézve éppen nem mindegy, hogy melyik talajjal van dolga, a mennyiben az utóbbi talajok rossz termőképessége főleg a talaj kedvezőtlen fizikai állapotában, illetőleg tulajdonságaiban leli magyarázatát, míg a valódi szódatalajokon a szénsavas nátriumnak a növényekre káros kémiai hatása még csak fo-

* Kísérletügyi közlemények IX. kötet, 265. oldal.

kozza a talaj káros fizikai tulajdonságainak rossz hatását.

Jól ismert rossz tulajdonsága mindkét jellegű sós talajunknak, hogy száraz időben kőkemény kéregfelület borítja, majd, ha megázik, pépszerű, puha dágvánnyá folyik szét E két állapot változtatja egymást, de a két szélsőség közt sem kapjuk meg azt a talajstruktúrát, mely növényeinkre nézve a legkedvezőbb, a szik ugyanis a szósoros értelmében morzsalékos struktúrát sohasem mutat, azt mechanikailag csak szétapríthatjuk, de meg nem porhanyítjuk.

Ezen tulajdonságok a talaj magas só tartalmával vannak összefüggésben.** Akkor ugyanis, a mikor a talajban elégséges a nedvesség, az al-talajtól a vízzel együtt felszívó sók a felszínhez közel raktározódnak fel s oldat alakjában a talajszemcsék hézagait kitöltik. A mint a víz elpárolgott, a talajszemcsék közt sókristályok maradnak beékelődve, melyek kikristályosodás közben a szomszédos talajszemcséket szorosán összeragasztják. Ez adja azután a kiszáradt szik felületén található kemény kéregnek magyarázatát. Ezek a kristályok azonban, miközben a talajszemcsék közé beékelődtek, lerontották a testek parányai s így a talajszemcséi közt is fennálló kohéziát, vonzóerőt, ezért omlik, folyik szét aztán ez a föld, ha egyszer átázott s a sókristályok nem tartják többé össze a talajszemcséket. Már ezek is megvilágítják, hogy miért nincs a sziknek morzsalékos struktúrája, de még jobban tudjuk ezen körülmény okát, ha megismerjük a talajban jelenlevő kolloid anyagok (aluminiumhydroxid, vashydroxid és suspendált agyag) azon tulajdonságát, hogy míg a szabadsavak, kalcium és magnézium sók hatására kicsapódnak, ilyenkor aztán összetömörülnek, miközben a finom talajrészecskéket csomókba ragasztják össze s így elősegítik a talajoknak művelés utáni morzsalékosságát, addig az alkáli sók hatására, melyek szikes talajainkban nagymértékben szerepelnek, csak igen nehezen csapódnak ki, ha meg éppen nagyon sok van e sókból jelen, akkor a sók kristályainak a talajszemcsékre gyakorolt már említett ragasztó hatása még teljesen megakadályozza azt.

** Mezőgazdasági Szemle XXVII. évfolyam 349. oldal.

lebilincselő kép. Legérdekesebbek azonban a társadalmat összekötő fonalak, melyek a szövészek hajójaként futnak egyik páholytól a másikhoz. Míg az éltebb ladyk királyi méltósággal őrzik féltett fensőbbiségüket, addig az ifjuság fesztelenül flirtel. És ez a manőver közel és távol, a legnagyobb precizitással vitetik keresztül. Minden egyes csábító pillantás talál és éppen séggel nem csodálható, ha az urak nem bírják sokáig a helyenmaradást, hisz ide-oda jövésükmenésük még ennek az óriás freskónak is bizonyos szalonszerűséget kölcsönöz. Csupa édesség, báj és csupa szellem itt minden, tettekben, szavakban és anyagban egyaránt.

És aztán nemcsak az érdekli az embereket, hogy melyik ló nyeri el a kékszalagot, mint inkább az, hogy ki viszi el a pálmát mint, az esztendő „Horse Show Belle“-je. Még a lapok is többet írnak erről, mint a lovakról és a ló részére szánt egy hetes ünneplés egyes részleteiről. A bíró a kényes subtilisen, finom izlést igényelő szerepkörben Alfréd G. *Wanderbilt* a duggazdag sportsmann szokott lenni. És ha máskor is mindig, ezuttal különösen nehéz volt a szerepe annyira, hogy az ítélezést meg sem merte kockáztatni. A riporterek legalább a végtelen intervjáik során sem tudtak belőle

egy kukkot sem kipróbálni. Ám a sokszoros milliomos ha nem is beszélt, magaviselete és tettei elárulták vélekedését. Legsűrűbben és legtöbbször ugyanis a sokszoros milliomosnőnek a philadelphiai Miss *Sears*-nek társaságában forgolódott, s e nyomon kialakult a közvélemény, hogy ezuttal Miss *Sears* lett a „Horse Show Belle“. Az amerikai sportsmannok koronázatlan fejedelmének ilyen már a tekintélye, a mit legfényesebben igazol az, hogy egyetlen hang sem hallatszott, mely e megállapítás ellen protestált volna.

Tulajdonképen a „Horse Show“-ról kívántam beszélni. Ne essék rám megszólás, ha mégis a hölgyekről szóltam, hisz az amerikai hölgyek toilletteje még a legkifogástalanabb ló-toilletteket is elhomályosítja. Még sem szabad megfellelkezni arról, hogy a lovaknak is van divatja és hogy ezt kizárólag a „Horse Show“ teremti meg. A pálya közepén levő emelvényen ülnek a bírák, kik kinos pedantériával kezelik tisztességüket. Itt van együtt a lóismeret virága, hogy hat hosszú napon át ítéljen a ponnyok és kocsilovak, az ügetők és akadálylovak, telivérek és félvérek fölött egyenként, mint a Tandem, Brougham, Victoria és a Handsom-Cab elé fogva,

A szikes talajok művelésének legfőbb szabálya ezek után öntözés útján talajfelületből a sokat oldatba hozni, illetőleg kimosni s az újból bekövetkező kérgesedésnek a talajfelület porhanyításával útját venni. Az öntözésnél azonban nem szabad sablon szerint eljárni. Hogyha látjuk, hogy a növényzet csak kissé is küzd a szárazsággal, illetőleg, ha már a talajfelületet a sókristályok kemény kéreggé változtatták, multhatatlanul öntözzünk, hogy a feltalajban összegyülemlett káros sókat feloldjuk, azokat részben kimosuk s így a talaj kérgesedését lerontjuk. Ellenkező esetben a kemény kéreg a talaj felületén elzárva a talajtól a növényzet földalatti részétől a levegőt, a talajban végbemenő kémiai és fizikai folyamatokat megakasztja, a növényzet kezd sárgulni, visszafejlődni, míg végre is kiszül. Az öntözés után azonban, ha meleg idő jár, azt vesszük észre, hogy a talaj felületén csakhamar ismét megindult a kérgesedés folyamata, ilyenkor igyekezzünk, a hol ezt megtehetjük, a talaj felületét bármily uton-módon felporhanyítani, ezáltal ugyanis a bekövetkező kérgesedést jóval kitolhatjuk. Ha ezen eljárást követjük, még olyan növények is türethetően díszlenek a szikes területeken, a melyek egyébként csak sinylődnék rajta. Ismeretes dolog, hogy a tengeri nagyon is érzékeny a szik iránt és a fenti eljárással sikerült mégis a békéscsabai kísérleti telepeken 1 kat. holdon 150 q csalamádét nyerni. Sietek azonban hozzátenni, hogy az Alföldön másodtermény gyanánt és szikes területen, a mi nagy szó. A csalamádét 13°50' sortávolságra vetettük, kat. holdanként 100 l. maggal, részben azért, mert Békéscsabán örökös a vízmizéria s előre számítottunk arra, hogy szüksége lesz a csalamádénak az öntözésre a kapával is, részben pedig azért, hogy a kapálással a talaj felületén képződő kemény kérgesedést megakadályozhassuk. A kapálást kézi Planetokkal, tehát olcsón végeztük. Sajnos azonban a fejlődése utolsó szakában, a mikor már kapával nem igen mehettünk a sorok közé, a második öntözést pedig a már említett csabai viszonyok miatt nem adhattuk meg, a száraz és kérges földben csalamádenk kissé lemaradt. Igaz ugyan, hogy jelenleg Békéscsabán az öntözés igen sokba kerül, mivel a régi duzzasztás helyett villamos motorral szivattyúzzák

négyesben és nyolczásban is és ugrásnál és vadász-akadályoknál. Az első a kékszalag, a második és harmadik a vörös és sárga, a 120 bírálat alá kerülő csoport mindegyikénél. Napról-napra kiválogatják a jók közül a legjobbakat, míg végre az utolsó nap mehozza a *championship* is a nyerteseknek. Míg a kisebb helyeken levő tömeg inkább a páholyok, semmint a körönd iránt érdeklődik, addig a szédítő magasba nyúló galeriák közönsége teljes szenvedélyességgel tanúsítja érdeklődését minden iránt, a mi ott történik. Nagy tévedés volna azonban, ha valaki a ló ünneplését és diadalát csak egyszerű társadalmi eseménynek tekintené. Az egész nép lelke, az egész nemzet sportérzéke a nemes négylábuak részén áll. Elementáris erővel tör ki a lelkesedés a siker minden egyes pillanatában. A szenvedély feszültsége és a lelkesedés végre akkor éri el tetőpontját, mikor a Jeunesse dorée virága sajátkezüleg vezeti elő a lovak virágát, ha a két szalagért a *Gould*-ok a *Vanderbiltek*-kel, az *Astor*-ok a *Morgan*-okkal, a *Whitney*-ok a *Cassat*-okkal, a *Ward*-ok a *Hearst* okkal, avagy egyptikáns *oprette-Diva* egy *mondaine-Lady*vel áll szemben a küzdelemben. Maguk az általánosan ismert kocsik vezetőik tipikus

CASE 110 és 75 HP nagyságban

minden irányban vezető helyen állnak.

Ideális munka! Minimális befektetés — maximális hozam. Ideális munka!

Winnipeg-i 1910. évi nemzetközi ekeversenyen
amerikai gőzekék 3 Case indult — 3 Case győzött!

Vezérképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/g.

a vizet a főárokba s így 1 kat. hold egyszeri öntözése 6 korona költséggel jár. Az elmaradt egyszeri öntözés mégis nagyon is rosszul jövedelmező takarékos volt, a mennyiben legalább is 80 q-val kevesebb csalamadétermést jelentett.

Még szántásokra és vetésre a szikes, kívánék egyet-mást megjegyezni.

Sokan fölöslegesnek tartják a szikes az őszi szántást, azt mondván, hogy a tél fagya sem képes az őszi szántás után a szikes visszamaradt rögöket szétporlasztani. Én azonban azt tartom, hogy soha sem szabad a szikes az őszi szántásnak elmaradnia. A szikes területeken ugyanis a talajmunkálatoknál elsősorban a tábla jobb összetételű részeinek kell az irányadónak lenni, azok az örökké fehéres, igen sok sót tartalmazó foltoknak szántóföldi művelésre használt területéknél ugyanis csak alárendelt mennyiségben szabad jelenlenniük, no meg, ha ősztünk akarunk lenni, bármit teszünk is velük, azok nem igen járulnak hozzá a szikes területeken elérhető magas termésátlagokhoz. Azokat tulajdonképpen még mindig csak a tábla jobb és jó részei adják. A fő tehát az, hogy ez utóbbi részeit talajaiknak minél alkalmasabbá tegyük nagy termések produktálására. Mivel ezeknél az őszi szántásnak a talaj fizikai állapotára semmiféle kedvezőtlen hatását nem ismerjük, az őszi mély szántásnak elhagyása annak ismeretes jó hatása miatt nem volna indokolt. A mi pedig az említett rossz tulajdonságokkal bíró szikes foltokat illeti, szántóföldi művelés alatt álló területeken ezeknél sem tapasztalható, hogy a táblás hantok tavaszig is megmaradnának. Igaz ugyan, hogy a tél minden kedvező tényezője sem fogja őket szétporlasztani, de azért a hantok tavaszig gyönyörűen eltűnnek, a téli nedvességtől erősen süppedő, sima felületű péppé olvadnak szét. Olyan alakot vesznek fel, mintha őszzel nem is lettek volna megszántva, a különbség csak az, hogy tavasszal az ilyen helyek erősebben fellágyultak, mivel az őszzel mélyen megszántott föld több nedvességet tudott magába raktározni. Hogy ennek a szikes micsoda jelentősége van, azt épp a gyakorlatban volt alkalmam tapasztalni. A nagymennyiségű téli nedvesség a sók nagy részét a felső talajrétegből az altalajba viszi úgy, hogy tavasszal a felületen alig látszanak fehéres foltok, a nyár felé azonban ezek mind nagyobb számmal

jelentkeznek, illetőleg élénkebben tűnnek fel, a mikorra a hajcsövesség által az alsóbb talajrétegből felszivárgó víz útján a sók ismét felkerülnek s ott a víz elpárologása után lerakódnak. Mivel pedig épp a kelésnél s a fejlődés első időszakában kell a gazdának legtöbbet küzdenie a sókkal fertőzött talajokon, éppen nem kiesnylendő az említett tavasszal szembevetendő jelenség.

A szikes területeken még inkább áll az a régi közmondás, hogy ki mint vet, úgy arat és éppen azért, mivel a szikes oly nehéz jól vetniük, azért sikerül oly nehezen a jó aratást elérnünk. A jó tavaszi vetés őszi szántás nélkül szikes területeken el sem képzelhető. A ki a szikes földeket ismeri, az tudja, hogy tavasszal, ha a föld felszíne meg is szikkadt, egész közel a felszín alatt még sokáig nedves, tapadós a talaj, a melyet igen veszedelmes az eke alá fogni. Az eke szalonnás, táblás barázdákat hoz a felszínre, a melyen a borona nem segít, a henger pedig még csak növeli a hibát. Ha a talaj felülete ebben a kedvezőtlen strukturában marad, kissé száraz időjárás mellett hamarosan keményre szárad s a magvak befogadására, azok kelésén a lehető legrosszabb befolyással van. Még az őszzel megszántott talajon is gyakorlat és nagy vigyázat kell, hogy azt a vetésre a legjobban elkészítsük. Mihelyt a jobb részeken a talajfelszíne annyira megszikkadt, hogy az nem tapad, boronával a tél folyamán összeüledett talajfelszín porhanyítsuk meg, különben az hamarosan megkérgesedik. Ilyenkor a már említett rossz minőségű, fehéres szikes foltok felületén csak igen gyenge szikkadt kéreg van, a melyet a borona könnyen szétör. Hogy az állataink ilyen helyen sokszor térdig belesüppednek a felső vékony szikkadt kéreg alatt levő dágványba, ez már hozzátartozik a gazdálkodás egyéb kellemetlenségeihez a szikes talajokon. A kinek ez nem tetszene s akkor akarna boronálni, a mikor már az állatok ezeken a helyeken sem süppednének, az egyrészt elesnek a korai vetés előnyeitől, másrészt meg addigra olyan vastag kemény kéreg keletkeznék az említett fehér foltokon, hogy a borona nem tudná felaprózni, a vetősaruk a magvat itt nem tudná a földbe betenni. A késői vetés idejére a kora tavaszi boronálás daczára is bekövetkezik ez az állapot, a mikor az egész táblán, de kivált a fehér foltokon annyira tömődött, kérges

felületű a talaj, hogy helyenként még nehéz boronával sem vagyunk képesek a talaj felszínét annyira felaprózni, hogy a vetőgép után a talaj a magvakat bevegje. Ilyenkor esetleg talaj porhanyítók is megfelelnek a célnak, de legtöbbször nem marad más hátra, mint sekélyen szántani s a képződött rögöket nyomban a szántás után, míg némi nyirkosság van a felhántolt felső talajban, ismételt boronálással felaprítani.

Öntözésre berendezett területeken a nyári vetésre és a szántás az őszi alá is könnyen keresztül vihető oly módon, ha a tulságosan száraz táblát szántás előtt néhány nappal megöntözzük.

A magvak alátakarásának mélységére a szikes szántóföldeken igen nagy figyelemmel kell lennünk, mert a kelésnél mélyebbre alátakarás nagyon könnyen hiányos kelésre vezet. Így jártunk mi is 1910. év tavaszán a békéscsabai öntözött szántóföldi kísérleti telepen. Mivel a szikes földben a fehérhere a vörösherenél sokkal jobban diszlik, magtermelési kísérletként vetettünk fehérherét, árpa védőnövényvel. A heremagot az újabb szokás szerint az árpával egyszerre vetettük. Az árpával együttvetve a heremag is 5 cm. mélyre került. A vetés után közvetlenül kiadós tavaszi eső jött. Az árpa erre hamarosan ki is kelt, de mire lassabb csirázási erővel bíró fehérhere az 5 cm. mélyről a felszínhez ért, addigra már a szikes minden esőzés vagy öntözés után rövid idő alatt bekövetkező talajkérgesedés elállta a csiranövények útját. Ha a kérget feltörtem, ott találtam a kicsirázott magvakat, a csiranövények egészen meg voltak görbülve, látszott rajtuk hogy részt keresnek a kérgen; de mivel ez igen soknak nem sikerült, az eredmény annyira hézagos vetés lett, hogy a fehérherét nem volt érdemes meghagyni magunknak. A tanulság kézzelfogható. Gyengébb minőségű, illetőleg rosszabb természetű szikes, a hol rövid idő alatt bekövetkezik a veszedelmes talajkérgesedés, csak maradjunk meg a régi módi mellett s a lóheremagvakat vessük el külön, lehető sekélyen, vethetjük azonban egyszerre is, de csak olyan géppel, a mely a lóheremagot külön csoroszlákkal veti s azokat tetszésünkön függő mélységre helyezi el a talajba. (Horváth-féle vetőgép.)

Annai érdekes tulajdonsága van szikes szántó-

alakjaival, a nehéz és a szokatlan fénytől elvakult igásállatok is, melyeknek nemcsak képessége, de szerszámzata is bírálát tárgyát képezi, biztosak lehetnek a lelkes fogadtatásról.

És ha az ember már halálra fáradt a sok szaladgálásban és az álásban, lemegyen — a pár lépcsőn lelépve — az istállóba. A fényes szalontollette után itt negligében tekintheti meg a nemes állatokat, melyek a legnagyobb nyugalommal ropogtatják a *kolával preparált zabot*. Néha-néha a gyönyörűen foglalt kékszalagok felé fordulva legelteti egyik-másik a legnemesebbek közül, okos szemét a diadal jelvényein. És faji kitűnőségének mintegy teljes tudatában, elnéző jóindulattal tekint azokra is, kik neki csak rövid pár nap előtt is talán a bukást, a szegényt jósoltatták. Ki tehet róla, hogy ilyenek az emberek? Azután szaladnak, a mi abban a pillanatban a legnagyobb lármát csapja. De a magába szállás pillanatában bűnbánóan térnek meg a megtisztult multhoz. És bár jóízűségük tévedéseinek védelmére megalkották a „divat” nevű védjegyet, de a *valóban nemes* győztes marad

minden időközön át, *miként maga az igazán nemes állat, a ló is*. Az elmúlt novemberi „Horse Show” is nem az autók, hanem a *ló diadalát és jövőjét biztosította és újra alapozta meg*.

*

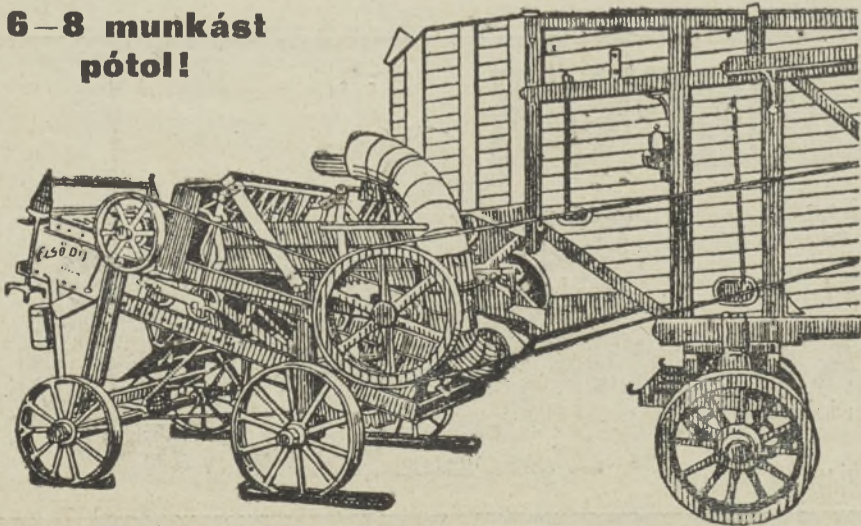
És álljon még itt egy megjegyzés. A newyorki „Horse Show” nemzetközi jellegű kiállítási verseny, 25 év óta évről-évre megújuló november végi season-nyitó ünnepe, a melyen azonban szinte érthetetlenül, sohasem szerepelt egyetlen magyar versenystállótulajdonos és sportsmann, és nem láttuk ott sem urlovasainkat, sem huszárs és más lovastisztjeinket, de nem vettek benne részt soha urkocsisaink és állami vagy hirneves magánmenseink és mentelepeink se, holott ezen a fényes és páratlan nemzetközi kiállításon már a megjelenés és a szereplés maga is dicsőség számba megy. A magyar huszárról pedig szeretjük mondogatni, hogy nincs párja a világon. Az elmúlt novemberi newyorki „Horse Show”-n szerepelt is talán egész Európának majdnem minden lovasezrede tisztjeivel, csak éppen a mi

ármádiánk tisztjei nem voltak láthatók. Pedig bátran elmondhatjuk, hogy megállanak ott a helyüket s babérokat is arathatnának. A kék szalagot ezuttal a kiváló angol és amerikai lovastisztek elől bravuros lovaglásával két „dutch team” hollandus tiszt vitte el, s csak a parádés mutatványos produkcióknál sikerült nekik az elsőseget s a szalagot az idegenekkel szemben maguknak megtartani.

Mi magyarok is büszkék vagyunk a lótenyésztésünkre és a lósportunkra, ha nem is csapunk lovainknak olyan ünnepeket, mint a dollárokban dúslakodó amerikai sportvilág. Ám ha ekkora önértéssel ápoljuk a lótenyésztést és a nemes lósportot, bizony érthetetlen, ha nem veszünk részt olyan nemzetközi parádékon, mint a newyorki „Horse Show”, a hol a fél világ jelen van s a melyre az egész világ minden valamirevaló tenyésztőjének és sportmannjának figyelme fordul.

Nagy Dezső.

6-8 munkást pótol!

WELGER-féle szabaldalmazott

Szalmapréselevátor (kazalozó)

az egyedüli, mely minden emberi segítség nélkül teljesen önműködően közt is. — Bálok nagysága szabályozható!

Alkalmazható minden gyártmányú cséplőhöz, anélkül, hogy az eddiginél erősebb mozgony válnék szükségessé.

Elpusztíthatlan tartóssága, feltétlenül megbízható, hálátatos szerzőm. Kizárólagos gyártója és egyedüli elárúsítója hazánkban és a Balkánon az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 19.

Tessék prospektust kérni.

Nagy uradalmakban kívánatra díjmentesen bemutatjuk.

földnek, hogy érdemes annak viselkedését úgy-
szólván napról-napra megfigyelni és csak így
sikerül annak helyes kezelését ellesnünk, el-
sajátítanunk. *Reichenbach Béla.*

A burgonyának és tengerinek eke utáni ültetéséről.

Amerre csak járunk és kelünk tavasszal az
országban, azt láthajtuk, hogy nemcsak a
kis, hanem a középbirtokosoknak is a leg-
nagyobb része úgy tengerijét, mint burgonyá-
ját eke után ülteti, a gazdák ezen művelési
módjáról nem azért nem emlékezem meg itt e
lapok hasábjain, mintha ezen eljárás nem érne
semmit sem, hanem csupán csak azért, mivel
a mai modern elvek mellett ezen művelési
mód, úgy a hogy azt gazdáink végrehajtják,
már fenn nem állhat. Fenn nem állhat azon
egyszerű oknál fogva, mivel tavasszal kerül-
nünk kell a szántást, már pedig, ha eke után
ültetjük a burgonyát vagy tengerit, akkor
a tavaszi szántást el nem kerülhetjük. Ha
daczára annak eke után ültetni akarjuk tenge-
rünket vagy burgonyánkat, a mely módszer a
mai magas napszámberék mellett kisebb bir-
tokosoknál igen indokolt lehet, akkor ültessük
azt úgy, hogy daczára a tavaszi szántásnak,
az elültetett tengeriszemek és burgonyagumók
fejlődésükben hiányt ne szenvedjenek.

Gazdáink tudvalevőleg az ősszel mélyeb-
ben felszántott táblákat tavasszal, a mint azt
az időjárás megengedi és a talaj már kellően
megszikkadt, a burgonya és tengeri ültetése
alkalmával sekélyen, 5—10 cm.-re felszánt-
ják, hogy a minden harmadik barázda oldalába
egy-egy kisebb lépés távolságra a tengerisze-
met vagy a burgonyagumót lepotyogtathassák.
Ha megfigyeljük az ekét, a midőn ezen baráz-
dákat szeli, akkor azt fogjuk észlelni, hogy az
eke kormánylemeze a már kiszaradt — mivel
előbb szántani úgy sem lehetett — feltalaj-
réteget a barázda fenekére fordítja és a
barázda fenekén levő nyirkos földet meg a
parcella felszínére hozza. Már most mi sem
természetesebb, mint az, hogy az ezen szánt-
ás minden harmadik barázdájába lepotyog-
tatott tengeriszemek vagy burgonyagumók
száraz talajba kerülnek annyira, hogy a
csirázásukhoz szükséges nedvességet sem
lesznek képesek ezen földben feltalálni, külö-
nösen akkor nem, ha a vetés után nem része-
sülnek semmiféle csapadékban sem, már pedig
ezen utóbbira számítani nem igen lehet, mivel
vetni csakis derült napokon lehet, már pedig
az ország legtöbb vidékén ezen tavaszi derült
napokon nem egynéhány napig, hanem két-
három hétig is tartanak, ha ez nem lenne, a
természet által ilyen bölcsen berendezve,
akkor a tavaszi vetéseinkkel soha sem készül-
nénk el. Amellett, hogy az így elpotyogtatott
szemek és gumók száraz talajba kerülnek,
még az eke kormánylemeze által alulról a tábla
felszínére hozott nyirkos föld is a rendes idő-
járás mellett szintén egynéhány nap mulva
teljesen ki fog száradni, illetve a burgonya
vagy tengeri alá így előkészített talajnál
nemcsak a barázdák fenekéi lesznek teljesen
szárazak, hanem a szántás magházai is, a mi-
nek azután az lesz a következménye, hogy
a tengeriszemek és burgonyagumók teljesen
száraz földben lesznek és az, hogy az ilyen
talajban ezután sem a magvak sem pedig a
gumók nem fognak egyenesen csirázni,
illetve a kikelt vetés igen hiányos, ablakos lesz.

Ezen művelési módon csakis úgy segíthe-
tünk, ha az ilyen módszer szerint elültetett
burgonya- vagy tengeritáblát közvetlenül az
elültetés után lehengeresztjük és megfogasol-
tatjuk és pedig azért, mivel a hengerezés által
— ha az nehéz és sima hengerrel történik —
a barázda magházait az altalajhoz szorítjuk,
illetve az ezen szántás által elszakított haj-
szálcsovecskéket újból helyreállítjuk. Azon
esetben, ha a hajszálcsovecskéket a henger-
zés által helyreállítottuk, akkor az altalajban
lévő nedvesség — hogy ott elegendő nedves-
ség van-e, arról meggyőződhetünk a szántás
alkalmával — párolgásnak fog indulni, de
hogy az teljesen el ne párologjon, a lehenge-
rezett területet ezen munka végeztével egyben
fel is fogasoljuk, így a párolgás csakis a foga-
solt felületig fog terjedni, illetve a tengeri-
szemek és burgonyagumók ezáltal kellő ned-
vességhez fognak jutni és ezáltal rendszeren
csirázni és kelni fognak. Egyben megjegyzem,
hogy tekintettel arra, hogy úgy a burgonyát,
valamint a tengerit is csak április hóban vetik,
ezélszerű lesz az ősszel mélyen megszántott
parcellákat a mint azok tavasszal megszikkad-
tak, megfogasoltatni vagy pedig kötöttebb
talajoknál tárcsásboronálni, extirpálni stb.,
nehogy a tengeri vagy burgonya vetéséig
azok annyira megüledjenek, hogy az ezen
üledés folytán helyreállott hajszál csöves-
ség az azokban levő nedvesség teljesen elpá-
rologjon.

A burgonya-, valamint a tengeritáblákat,
a mint a gumók vagy szemek kicsiráztak s
már a növények levelei mutatkoznak, azonnal
fogasoltassuk meg, mivel a korai művelés nem-
csak a tengeri fejlődésére előnyös, hanem a
burgonyára is, daczára annak, hogy a
gazdák legnagyobb része igen huzódozik ezen
eljárástól, a gazdák csakis azért huzódoznak
ezen fogasolástól, mivel félnek attól, hogy a
borona ezen táblákban igen sok kárt tesz,
már pedig attól ugyancsak nem kell tartani,
hogy a borona fogai kárt tesznek, mert ha ki
is szaggatnak egy-egy szárat, az mitsem tesz.

Későbbben, amikor már a sorok tisztábban
kivehetők és a talaj keményedni kezd stb.,
az első kapálás következik, a melyet ezen mű-
velési rendszer mellett, ha a vetésnél figyelemmel
voltunk arra, hogy a barázdák, a melyekbe a
tengeriszemeket és burgonyagumókat potyog-
tattuk, egyenesek legyenek, fogatosan is vé-
gezhetjük.

Végül még csak azt ajánlom, hogy a ten-
gerit ezen ültetés módja mellett is kizárólag
csak sima művelésben részesítsük, már csak
azon oknál fogva is, mivel a töltögetés által
okozott felületnagyobbitás a talaj gyorsabb
kiszáradását vonja maga után.

Az itt előadottakban főleg azon hibák ki-
korrigálására akartam rámutatni, a melyekre
mindenkinek szüksége van, a ki eke után ülteti
tengerijét vagy burgonyáját. *Bászeli Elek.*

KÖNYVISMERTETÉS.

Az Erdészeti Lapok az Országos Erdészeti
Egyesületnek havonként kétszer megjelenő köz-
lönye a január 1-én megjelent füzettel 50. évfoly-
mába lépett; a jubiláris számot, a mely kivá-
lóan dus tartalommal, 10 iv terjedelemben jelent
meg, a lap alapítóinak Divald Adolfnak és Wagner
Károlynak, valamint a lap három évtizeden át
volt nagyérdemű szerkesztőjének, Bedő Albert

urnak képe disziti. Bedő Albert dr. ny. állam-
titkár, országos főerdőmester, erdészeti köz-
igazgatásunk szervezője, már 1864-ben közre-
működött a lap szerkesztésénél és ma is, a
szerkesztő bevezető sorai után az ő szövege
nyitja meg az 50. évfolyamot.

A lap tartalmából kiemeljük a következő
cikkekét: Fekete Lajos miniszteri tanácsos,
nyug. főiskolai tanár: A Bihar hegység befolyása
az Erdélyi Medence klímájára; Vadas Jenő
min. tanácsos, főiskolai tanár: A magyar erdő-
művelés multja és feladata a jövőben; Téglás
Károly főerdőtanácsos: Az erdő- és mezőgazda-
ság között mutatkozó ellentétek kiegyenlítésé-
ről; Muzsnay Géza főiskolai tanár: Erdőrende-
zési rendszerünk a fokozatos felújító vágásmód
szempontjából; Kiss Ferencz erdőtanácsos:
Az alföldi laza talaju erdők; Kaán Károly erdő-
tanácsos: Erdőgazdasági eredmények és azok
gazdasági politikai következményei; Földes János
erdőtanácsos: A fanemek váltakozása; Hering
Samu erdőmester: A Királyhegy havasainak
erdősítése.

Husipari Évkönyv. Most jelent meg a
Mészárosok és Hentesek Lapja kiadásában a
husipari és állatforgalmi Évkönyv Komáromi
Sándor és Róna Lajos szerkesztésében. A tizedik
évfolyam a husiparosokat érdeklő szakkérdések-
ben nyújt könnyű eligazodást. A Mészárosok és
Hentesek Lapjának előfizetői ingyen kapják meg.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Lefiadzott koczák betegsége.

35 darab koczámat decemberben lefiadzott
212 malacot, melyek most 5 hetesek. Pár hét
óta a koczákat egyenként megbetegednek; a be-
tegség tünetei: hányás és hasmenés; ez tart
5—6 napig, a kocza nagyon leromlik, de nem
pusztul bele. A malacokon ugyanilyen tünetek
mutatkoznak, de ezekből már egynéhány bele
is pusztult. Tisztelettel kérem gazdatársaim
szíves felvilágosítását, hogy mi lehet a baj és
esetleg mivel védekezzek? *S. K.*

Kérdés. Legkésőbb érő zabfajta.

Melyik a legkésőbb érő zabfajta. Feltéte-
leim lennének: durva, erős szalma és bőtermő
tulajdonság. *B. L.*

Kérdés. Rétlétesítés.

Egy husz holdas, aljas fekete humuszos
réteget pár évvel ezelőtt felszántattam, mi-
vel igen vad szénát termelt és semmi táp-
erő nem volt benne, úgy hogy a jó zab-
szalma ennél a szénánál többet ért. Éveken
keresztül répát termeltem benne, de az utóbbi
években a férgek annyira uralkodtak ezen tu-
lritka földben, hogy évente 2-szer, sőt 3-szor is
be kellett vetnem, mert folyton lerágták a fiatal
zsenge répát. Mivel szénára nagy szükségem
van, most újra be szeretném gyepesíteni. Re-
mélve, hogy mivel éveken keresztül kapálódott
a föld és most is le van szántva, szelidebb füvet
fog teremni. Tisztelettel kérem gazdatársaim
szíves tanácsát, hogy mivel vessem be ezen te-
rületet, hogy jó kaszállót nyerjek és már a nyár
folyamán is némileg pótolná a takarmányszük-
ségletemet. *S. K.*

Kérdés. Szivattyú kutak takarítása.

Egy olyan szivattyúra van szükségem, a melyet
kutak ásásánál használhatnék. A mely szivattyú
5—6 méter mélységig sáros, iszapos vizet per-
cenként 300 literig képes legyen kiemelni. Meg-
felel-e ezen célra a szivattyúgyárosok ár-
jegyzékeiben leirt u. n. „Diaphragma“ szivattyú?
B. L.

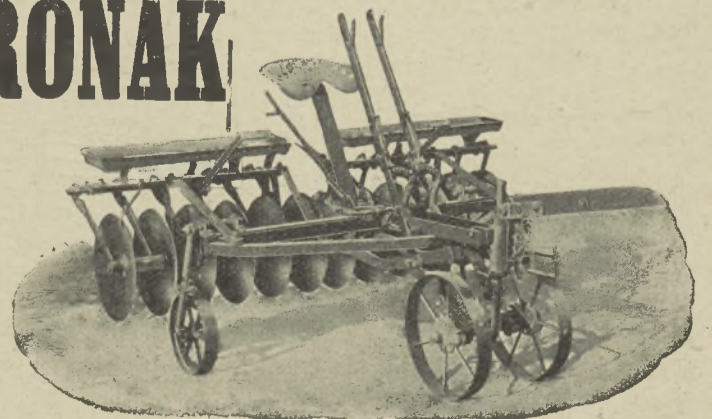
Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb
szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedvelteb-
bek és legelterjedtebbek. **A tavaszi szántásokra** a legujabb
szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes
az óriási szükségletet idejében szállítani.

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY, Budapest, V., Váci-ut 98.

Felelet. Tőkepótlás idősebb oltvány szőlőkben című kérdésre.

Ez azon kérdés, mely mai nap a szőlősgazdáknak a legtöbb gondot okozza s méltán, mert egy minden tekintetben megfelelő és eredményes vezető eljárás nincs. A követett sok pótlási eljárások közül megemlítésre érdemesek a következők: Jó erős gyökérrzel bír 2 éves oltvány használata. 2. Egy olyan alanyon álló oltványnak felkarolása, mely igények dolgában különbözik az eredetileg használt alany oltványtól, pl. Riparia alany oltvány szőlőben pótolnak Rupestris alany oltvánnyal. 3. Egy olyan hybrid felkarolása és alkalmazása, mely az eredeti anyalany tőkénél sokkal erősebb fejlődést mutat. 4. A pótlás címén kiültetett amerikai tőke vesszője 2 éves korban lesz fásan beoltva. 5. A pótlás címén kiültetett amerikai tőke csak a 2 ik vagy 3-ik évben lesz közvetlen a föld felszíne alatt beoltva, sőt újabban kezdik a bujtást és döntést is alkalmazásba venni.

Részemről egy idősebb oltványszőlőnél ezen érintett pótlási eljárások egyikét sem tudom teljes nyugodt lelkiismerettel ajánlani, még az esetben sem, ha a pótláshoz a legkitünőbb anyag és a legjobb minőségű trágya lesz is alkalmazásba véve. Nem pedig azon egyszerű oknál fogva, mert a növekedése ezen fiatal tőkének a nagy beárnyékolás folytán nem haladhat úgy mint azt szeretnők. Azonkívül a környékbeli idősebb tőkék gyökérrzete úgy át és átszővi az egész területet, hogy ezen fiatal tőke gyökérrzete alig haladhat valamelyest előre!

Részemről éppen ezen felhozott indokoknál fogva, daczára, hogy az a jelenben talán szokatlan és idegenszerűen hangzik, nem tudok mást a fordarendszernél ajánlani. Vagyis mihelyst valamely szőlősgazda észre veszi, hogy oltvány szőlőjében nagyobb a visszaesés, úgy azonnal ossza azt be 4 egyenlő táblába. Az első ily formán létrejött táblán kezdje meg a zsarolási rendszert; vagyis teljesen minden szabály mellőzésével messe oly hosszú csapokra, mint a minő magasra meghagyni tudja. Három éven folytatott ily zsarolási rendszer mellett a szőlőtőke annyira kimerül, hogy az megérett a kidobásra. Most vagy pihenteti a kidobás után a 4-ik évben talaját vagy gondos megforgatás és trágyázással a 4-ik év tavaszán mindjárt újra telepíti. Ezen eljárással mire az utolsó vagyis 4-ik táblájára kerül a sor, addig az első tábla már mint kész termőszőlő áll rendelkezésére, a nélkül, hogy a tulajdonképeni átlag terméshozam — az egész területen — valami nagyobb ingadozásnak lenne alávetve. Sőt ha realis és alapos számítást végzünk, úgy bizonyára ezen eljárás olcsóbb lesz bármely pótlási eljárásnál! **Halászy Lajos.**

Felelet. A baromfielhullás légyálcák élvezete miatt című kérdésre.

A Gazdasági Lapok f. é. 3. számában a fenti cím alatt feltett kérdésre a 4. számban Káldy Szücs János a következő feleletet adta: „A kérdéses francia légyálczaetetés folytán történt nagymérvű elhullás a baromfiak között valószínű lépfene fertőzés következménye.”

Erre a következőket jegyzem meg:

A baromfiak elhullása nem történhetett lépfene fertőzés következtében, mert a baromfiak közt lépfene nem fordul elő és azzal még mesterséges fertőzés által is nehezen betegíthetők meg.

Zlamál említi ugyan, 50 év előtt a baromfiak ezen betegségét, mint amely nagyszámu hirtelen elhullást okoz, de az akkori csekély bakteriológiai ismeret miatt valószínűleg a baromfi kolerával tévesztette össze, a minék meg is felelnek az általa leirt tünetek. (Zlamál: Vértályog a szárnyasoknál. Barmászat, 1851.)

Az újabb beható vizsgálatok (Czaplewski, Feser, Kutschuk, London, Thiltges, Wagner stb.) kétségtelenül megállapították azt, hogy a baromfiak a lépfene, az erős mesterséges lépfene fertőzésnek is ellentállanak. A tyukvérben és vérsavóban a beletett lépfene bacillusok rövid idő (12—24 óra) alatt elfajulnak, a véráramba

fecskendezett lépfene bacillusok pedig onnan rövid mulva eltűnnek. A galambok kevésbé ellentállók a lépfene fertőzéssel szemben, mert bizonyos fajták és a fiatalok mesterségesen megbetegíthetők. A galamb vérsavójának bakteriumölő képessége kisebb, mint a tyuké.

A feloszott hullában azok a betegségokozó baktériumok, melyek az állat elhullását okozták, legnagyobb részben tönkremennek és más rothadási baktériumok szaporodnak el.

Valószínűbbnek látszik, hogy a kérdéses esetben a légyálcák a gypmester hullagödrében a baromfi kolerá bacillusával, vagy valami más mérgező anyaggal fertőződtek be s az okozta a baromfiak tömeges elhullását.

Csász Gyula
kir. állatorvos.

Felelet. Luczerna közé fűfélék vetése című kérdésre.

Nekem is az a nézetem, hogy kérdésttevő ur luczernását nem tették egészen tönkre az egerék, vagyis a gyökérrzel egy része épségben maradt, a mely a tavasszal ki fog hajtani. Azonban akár biztos annak sarjadzása, akár nem, a fűmagpótlás feltétlen alkalmazandó. Ugy lett volna persze jó, ha már az ősszel felporhanyította volna a luczernás talaját mintegy 6—8 centiméter mélységben. Erre legalkalmasabbnak tartanám a „henger boronát“, de ha ez nem volna, meg lehet tárcsával is lazítani a tavasszal mindjárt, a mint annyira megszikkadt, hogy nem ragad. Kissé baj, hogy a szikkadás legtöbb évben későre történik. De akár milyen késő legyen is megszikkadva, be kell várni, mert elmázolt talajba vetni annyi, mintha az utcára szórna el a fűmagot. Miután trágyaerőben levő agyagtalajról van szó, melegen ajánlhatom az olasz perjét és még közibe fehér herét. Arány 7—8 kg. olaszperje és 2—3 kg. fehér here. Vetés után a mag lehangerezendő lesz. További ápolása minden évben — az elsőt kivéve — ősszel és tavasszal meghengerboronálni és ez ismételtető minden kaszálás után is, de azonnal, míg a teteje a talajnak meg nem cserepesedik. Így 15—20 évig is karban lehet tartani a luczernást, csak minden 4—6 évben komposztrágyával, vagy érett istállótrágyával és 4—6 g. hamuval kell trágyázni. Vagy trágyalével minden második évben.

Káldy Szücs János.

Felelet. Használt kévekötfonalak felhasználása című kérdésre.

Csatlakozom Fehér ur feleletéhez, ki szépen kifejtette s megadta a feleletet, azonban egy fontos dologról, a mi még nem eléggé ismert, a manilla-zsinegek ipari feldolgozásáról kívánok rövidesen megemlékezni.

Én is aratógéppel dolgozom s a csépléskor a kévekötfő zsinegeket összegyűjtetem s télen, mint erre legalkalmasabb idő, kicsomóztatom, egy végüknél egyformán rakva 1 kilós kötegekbe kötöm. Ha ez mind így elkészült, odaadom a zsinegeket a kötelesnek feldolgozás végett. Így féláron, számítva csak a munkadíjat, jutok sokkal erősebb kötelekhez, mint a kenderből készült kötelek s csak az az egyedüli hibájuk, hogy nyáron igen kiszáradnak, de olaj vagy faggyu bekenése által elejét vehetjük ennek.

Hogy milyen olcsón juthatunk így sok szükségessé czikkhez, példákkal illusztrálom: 1 drb 5 $\frac{1}{2}$ öl hosszú vastag rudalló kötél (hordáshoz való) 1 korona s a feldolgozott manilla ára pedig 3 korona. Így 4. koronáért jó kötélehez jutunk s nem hinném, hogy kenderből készültet ily olcsón lehetne előállítani. Kis borjúkötél 10 fillér, nagy pedig 20 fillér, 1 hámkötél 24 fillér, 1 fonott kötőfék 44 fillér, 1 lópokróc 2 korona. Igaz, hogy e lópokróc nem oly jó, mint a gácsi, de tekintve olcsóságát, megteszi a szolgálatot.

A fésülésnél visszamaradó kőzhulladékok pedig lehet felhasználni fegyvertisztogatásra, madracz, kocsiülés s divány kitömésére s e czélra jobb szolgálatot tesz, mint a kenderkőcz. Megjegyzem, nálunk csak elvétve akad kis-

iparos, ép úgy mint fehér holló, a ki ezen iparág feldolgozás módját tudja s üzi.

Kisfaludy Aladár.

Felelet. Ujból a be nem tartott bérleti szerződés című kérdésre.

Kérdésttevő urnak újabb felvilágosítása, adatok közlése után igen természetes, hogy másképp fog alakulni kárkövetelése is. Csak ismét kihagyott egy fontos adatot, a trágyázandó terület nagyságának közlését. 70—75 hold őszi rozs alá kellett volna bérlőnek a trágyát kihordani. Am ő csak — ha jól emlékszem — 25 holdra hordott ki trágyát, az is csak féltrágyázás volt és pedig muhar és köles alá, hogy a trágya még az ő számára produkáljon terméstöbbletet.

Tehát körülbelül 40 hold maradt trágyázatlan. Erre nézve kétféle mód is van a kárt megállapítani.

Az egyik terméstöbblet elmaradás címén, a másik a trágya értéke címén. Az 1100 négyszögöles holdra minimum számítanunk kell 80 q istállótrágyát, melynek értéke 40 fillér q-ként, vagyis holdanként 32 korona. Miután ez a mennyiségű, illetve 3200 q trágya hiányzik, nem létezik, ennél fogva ennek összértéke 1024 korona. De mert a trágyának negyedrésze szalmát képez sulyban, ez pedig megmaradt a gazdaságnak, azt bérlő el nem adta, ennél fogva az 1024 koronából levonandó negyedrészt érték, vagyis 257 korona s így 767 korona követelése marad fenn. Ehhez hozzájön a kihordási költség, mely, miután $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ km. távolságba kellett volna vinni a trágyát, ennél fogva 2 ember és egy kettős fogat naponta egy-egy holdat be tudott trágyázni. Ezek napi költsége 8—9 korona holdanként; eltérégetessel kereken 10 korona, összesen tehát $400 + 767 = 1167$ korona. A betrágyázott rész, mert csak féltrágyázás volt, holdanként 16 korona a 25 hold = 400 korona. Ebből levonva negyedrészt szalmaérték 50 korona, marad 350 korona. Ehhez hozzáveendő egy évi terméstöbblet, melytől a tulajdonos elesett és a melyhez bérlő jogtalanul jutott, azt hiszem, nem leszek elfogultsággal vádolható egyik érdekelt fél által sem, ha 2 q helyett azt 150 kg.-ban állapítom meg holdanként, vagyis 30 q össz-sulyban a 14 korona = 420 korona. Ezen alapon tehát, ha a holdszámban tévedtem volna is, kiszámítható az össz- és jogos köv. telése. Ha a holdszámban nem tévedtem, úgy összes követelése $767 + 350 + 420$ korona = 1537 korona.

Terméstöbblet szerint pedig a következőképp alakul a számadás: 40 holdon az első évben 150, a 2-ban 100, a 3-ban 50, a 4-ben 25 kg. Összes terméstöbblet, melytől a tulajdonos elesett e szerint: $60 + 40 + 20 + 10 = 130$ q. A 25 hold féltrágyázása folytán pedig 1-ső év 150, 2-ik 50, 3-ik 25, 4-ik 12 kg., összesen $37.50 + 12.50 + 6.25 + 3 = 59.25$ q. Mindösszesen 180.25 q a 14 korona = 2520 korona. Ilyenformán terméstöbblet címén 1000 koronával több illeti meg tulajdonost. De bele kaspaszkodhatik bérlő azon — eddig elfogadott és gyakorolt, de egyébként helytelen — jogi fel-

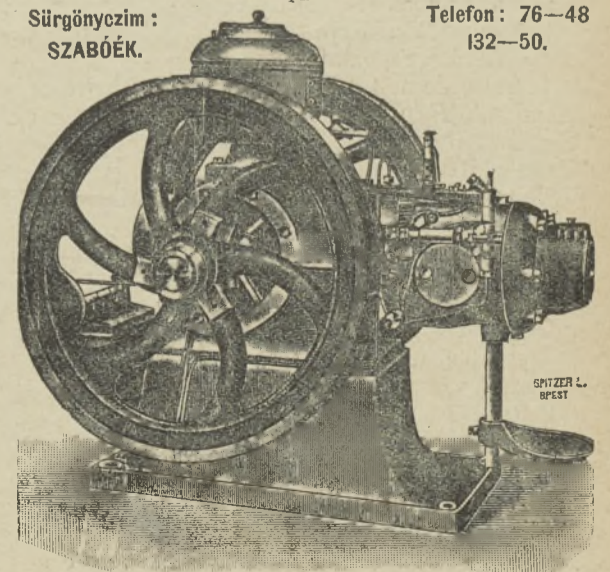
BOLINDER nyersolajmotorok
nyersolajlokomobilok

osak
SZABÓ EMIL ÉS TÁRSA cégnél
Budapest, VI. Teréz-körút 46/L. G.

kaphatók.

Sürgőnyozim:
SZABÓÉK.

Telefon: 76—48
132—50.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású. Természetes vasmentes savanyuvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat
Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

fogásba, mely a talajtápanyag készletének az elvonásával szokta a károkat megállapítani. Vagyis azt fogják mondani, hogy a kimutatott terméstebbletet nem a trágya tápanyag tartalmából vette fel a növény tisztán, hanem a talajban lévő és képződő vegyi bomlás folytán előálló anyagból is. Ez tényleg igaz és való. De ha a talaj mely — mint kérdéstevő ur mondja — humuszszegény, szerves trágya nélkül a kimutatott terméstebbletet nem bírta volna produkálni, miután a szerves trágya nemcsak tápanyag tartalmával szolgáltatja a növényi alkotórészeket, hanem a talaj fizikai állapotát is olyan kedvezővé teszi, hogy az emállás és a vegyi tanulás ez által fokozott mértékben érvényesül. Másrészt a régi teória nem állja meg a helyét, mert talajunk kimeríthetetlen tápanyagban, csupán a homoktalajon van helye a foszfor- és nitrogénen kívül humuszpótlásra, illetve káliumra is. Tehát a kimutatott terméstebblet, melytől a tulajdonos tényleg elesett, tisztán a szerves trágyának tulajdonítható. Azért tartom szükségesnek ezen indokolást, ha esetleg az ügy perre kerül ezen érvelést mutathassa fel a bíróságnál, mint szakvéleményt

Káldy Szücs János.

HIREK.

A Torontálvarmegyei Gazdasági Egyesület közgyűlése. A Torontálvarmegyei Gazdasági Egyesület ez évi január hó 26-án tartotta meg közgyűlését Nagybecskerekén. A közgyűlésen mintegy 240 gazdasági egyesületi tag és gazdaköri kiküldött jelent meg.

Elnöklő Rónay Ernő megnyitó beszédében bejelentette, hogy gróf Csekonics Endre v. b. t. t. egyesületi elnök megbetegedett s így neki jutott feladat, hogy az elnöki tisztséget betöltse. A midőn Csekonics gróf nevében is szívélyesen üdvözlö a szép számmal megjelent egyesületi tagokat, a közgyűlést megnyitja.

Szükségesnek látja, ugymond, hogy ez alkalommal rövid visszapillantást vessen az elmúlt esztendőre, melynek eseményei közül örömdetes tényként kiemeli, hogy mikor az egész ország a szarvasmarhatenyésztés depekorációjáról beszélt, Torontál megyében nemcsak hogy nincs depekoráció, hanem ellenkezőleg, számbeli és különösen minőségbeli emelkedés van. Ez az egyesület azon munkájának eredménye, melyet hosszú évek sora óta a népies szarvasmarhatenyésztés fejlesztésére fordít. Az utolsó 12 év alatt 1 millió 200 ezer korona értékben szerzett be tenyésztőket a földmives gazdák számára. Megemlítette ezután, hogy az elmúlt évben sikerült a gazdasági egyesületnek cukorgyárat létesíteni Nagybecskerekén, a mely által mezőgazdáinknak alkalmuk lesz behatóan foglalkozni a cukorrépatermesztéssel, a mi nemcsak földjövendelmét emeli tetemesen, hanem nagyban elősegíti az állattenyésztés fejlődését is.

Ezután részvételtjes szavakkal elparentálja az elhunyt gróf Pálffy Istvánt, Ambrózy Béla bárót és Kodolányi Antalt, kiknek halála az egész gazdatársadalomra nézve súlyos veszteséget jelent.

Az elnöki megnyitó után a közgyűlés áttért a tárgysorozatra, a melynek első pontja volt az új elnökség megválasztása.

Dr. Gyertyánffy László tartalmas és szép beszédében kiemeli gróf Csekonics Endre v. b. t. t. tanácsosnak az egyesület kitűnő elnökének az egyesület felvirágoztatása körül szerzett hervadhatatlan érdemeit, a ki alelnök társaival, Rónay Ernővel, Pap Gézával és gróf Csekonics Sándorral együtt nemes buzgalommal és fáradhatatlan ambícióval vezette az egyesület ügyeit. Önmagukat tiszteljék meg, ugymond, ha egyhangulag elhatározza a közgyűlés, hogy továbbra is jelenlegi elnökséget kéri fel ügyeinek bölcs és tapintatos vezetésére. Gyertyánffy indítványát a közgyűlés egyhangu lelkesedéssel fogadta s így a közgyűlés az elnök és alelnöki tisztségeket a fentemlítettekkel töltötte be.

Marton Andor ismertette az 1910. évi elnöki jelentést a gazdasági egyesület mult évi tevékenységéről, melyet a közgyűlés elismerésének nyilvánítása mellett vett tudomásul.

Most az új tagok felvétele került sorra, melynek kapcsán kiemeljük, hogy az egyesületnek jelenleg 48 gazdakör tartozik kötelékébe s ezeknek tagjaival együtt az egyesület tagjai száma immár a 4000-et meghaladja.

Ugyancsak Marton Andor elreferálta az egyesület vagyoni ügyeit s a jövő évi költségvetést és a munkaprogramot, a melynek kimagasló pontjaként szerepel, hogy az 1911. évben az egyesület ismét 1000 darab szarvasmarhát fog a gazdák számára beszerezni, részint a vármegyében rendezendő tenyészállatvásárokon, részint a Dunántulról, részint pedig Svájezból. Sertést 1500 darabot oszt ki az egyesület.

Miután ugy ezen, valamint egyéb jelentéseket is a közgyűlés örömdetes tudomásul vett. Jancsó Béla a magyaróvári növénytermelési kísérleti állomás aszisztense tartott nagyérdemű előadást a cukorrépatermelésről. A jelen volt nagyszámú gazdaközönség mindvégig feszült figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta a fejtegetéseket. A közgyűlést 150 teritékes lakoma követte.

A Komárommegyei Gazdasági Egyesület arra használja föl a téli időt, a külső munka szünetelését, hogy ezalatt terjessze a gazdasági ismereteket a földmives nép között, amelyet azonfelül különféle hasznos téli foglalkozásra oktasson. Az egyesület ez okból a vármegye 28 községében 50 népies gazdasági előadást tart, melyek az elmúlt év december 15-én kezdődtek és leginkább vásár- és ünnepnapokon tartatunk meg. Az előadások végeztével eszmecsere folyik az állattenyésztés fejlesztése és a kisgazdaságok tagosításának kérdése körül. Az egyesület háziipari tanfolyamot három rendezett Tatán, az egyesület szőlőtelepén, Némán és Etén. Mind a három iránt élénk érdeklődés mutatkozott.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége a Fejérmegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve és a Keszthelyi m. kir. Gazdasági Akadémia tanári karának szives közreműködésével 1911. évi február hó 11—12-én Székesfehérvárott a vármegyeház nagytermében egyes időszere kérdések megbeszélése céljából gazdasági előadásokat rendez, melyeken gazdatársakat s az érdeklődőket szívesen látják.

Mulasztások a baleset-bejelentések körül. A betegségélyezésről és balesetbiztosításról szóló törvény elrendeli, hogy a munkaadók az üzemi előforduló baleseteket haladéktalanul jelentésk be a kerületi munkásbiztosító pénztárhoz. Több mint három és fél éve annak, hogy ez a törvény életbelépett, a munkaadók nagy része mégis még mindig hiányosan kitöltve és elkésve küldi be a baleset-bejelentéseket a munkásbiztosító pénztárba. Ezzel nemcsak, hogy a munkások balesetügyeinek gyors lebonyolítását akadályozzák meg, de a késedelemnek és a jelentések hiányosságának az a következménye is van, hogy a munkásbiztosító pénztár kénytelen a munkaadók költségén a helyszínen a pótló adatokat beszerezni. Érdekben áll tehát a munkaadóknak, hogy a baleset-bejelentések minden rovatát pontosan töltsék ki és a jelentéseket a baleset megtörténte után azonnal, legkésőbb azonban 24 órán belül egy példányban a kerületi munkásbiztosító pénztárhoz, másik példányban pedig a baleset helyszínére illetékes rendőrhatalósághoz juttassák.

A Lajta-folyó elvezetése. Ismeretes, hogy Lajtaujfalu mellett az osztrákok el akarják vezetni a Lajta-folyó vizét, hogy felhasználják Ausztriában létesítendő ipartelepek céljaira. Ez az elvezetés káros hatással lenne a Lajta felső folyásánál levő ipartelepekre és malmokra nézve is. Legujabban Frigyes főherceg uradalmá intézett Mosonmegye alispánja utján kérést a kormányhoz, hogy akadályozza meg a Lajta vizének elvezetését, mert ez az uradalom ipartelepeinek üzemét is erősen károsítaná.

Új biztosító társaság. „Budapest“ viszontbiztosító részvénytársaság czim alatt alakult meg a „Gazdák Biztosító Szövetkezete“ kezdésére és Ullmann Gusztáv, az „Osztrák Elemi Biztosító Részvénytársaság“ Wien, Heath H. C., az Excess Biztosító Társaság vezérigazgatója közreműködésével egy új társaság. Az új társaság alapítókéje hárommillió korona, a melyből 50 százalékot befizettek. Elnök lett Zselénski Róbert gróf v. b. t. t. főrendiházi tag. Az igazgatóságba Benies Mihály nagyiparos, Emődy József földbirtokos, Heinrich Sándor, az Arad—Csanádi Gazdasági Takarékpénztár vezérigazgatója, Heath H. C., az Excess Biztosító Társaság igazgatója Londonban, Láng József és Nérey Ödön, a Gazdák Biztosító Szövetkezete ügyvivő igazgatói, Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója, Skene Richárd lovag

nagyiparos és Ullmann Gusztáv vezérigazgató; a felügyelő bizottságba pedig Dömötör László dr. ügyvéd, Elek Emil, a Pátia-nyomda igazgatója, Jeszenszky Pál kir. tan., az OMGE. ügyvezető titkára, Laszkáry Gyula főrendiházi tag, Murányi János és Vadász Endre czégjegyző választottak meg.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületé nek igazgató-választmánya Zselénski Róbert gróf elnöklésével ülést tartott. Drucker Jenő kir. tanácsos, igazgató bejelentette, hogy az Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesülete a szövetkezeti kórközlő, a borfogyasztási adó leszállítása, az agrárkölcson és az új bortörvény módosítása ügyében fölterjesztést kíván intézni a földmivelésügyi miniszterhez. A kérést küldöttség fogja átadni a miniszternek. Kéri, hogy a küldöttséghez az az egyesület is csatlakozzék. A választmány Krámszky Lajos, Bernáth Béla, Bohus László báró, Meiner Nándor és Oppenheim Henrik fölszólalása után kimondotta, hogy támogatja a szövetkezetek létesítését, ellenben az aradhegyaljaiak kérésének többi részét általánosságban sem támogatja, mert annak több pontjával véleménye nem egyezik. Teleki Andor hibrid kérdéstről szóló művének kéziratát Kosinszky Viktor felügyelőnek adták ki megbírálás végett. Az egyesületi titkári állás két és fél év óta nincs betöltve. Drucker Jenő javaslatára Szege Bálintot választották meg a tisztségre, a ki szép szavakkal mondott köszönetet a bizalomért. Több új tag felvétele után Szobonya Bertalan szóvá teszi, hogy a borellenőző bizottság tagjait többször megakadályozták munkájukban. A jogtalanságok meggátlása érdekében fölterjesztést intéznek Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszterhez. Oppenheim Henrik az osztrák bortörvény hiányaira hivta föl végül a választmány figyelmét.

Japánok a pinczemesteri intézetben. A Budapesten rendezett japán kiállítás alkalmából az itt időző japán művészek, Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszter meghívására a minap kirándultak Budafokra, hogy megismerkedjenek a pinczemesteri tanfolyam berendezésével. A társaságot Rác Sándor intézeti igazgató kalauzolta. A japánok váltig fogadkoztak, hogy minden tőlük telhetőt el fognak követni a magyar bor bevezetése érdekében Japánban.

A sörfogyasztás csökkenése Németországban. A német söripar válságos időket él s az utolsó statisztika a német nemzeti ital fogyasztásának jelentékeny csökkenéséről tesz tanúságot. A míg a mult század 70-es éve óta a jelen század elejéig ugyszólván a német birodalom minden részében emelkedett a sörfogyasztás, ez időtől kezdődőleg napjainkig állandó csökkenést tapasztalunk. Így az 1874—78-ik években Északnémetországban 65, Bajorországban 341, Württembergben 196, Badenben 77, Elzász-Lotharingiában 39, az egész birodalom átlagában 91 liter sör esett egy-egy fogyasztóra, 1889—93-ban pedig a következők voltak az egy-egy fogyasztóra eső sörmenyiségek: 89, 222, 173, 102, 66, 107; 1900-ban: 106, 246, 180, 161, 83, 125; 1902-ben: 97, 235, 172, 156, 83, 116; 1909-ben végre: 79, 230, 146, 148, 88, 100 liter.

Az iparsó ára. A budapesti kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelt köröket, hogy a m. kir. pénzügyminiszter és a magyar bank és kereskedelmi részvénytársaság közt történt megállapodás folytán az iparsó ára métermázsánként 20 fillérrel olcsóbb lett. E szerint száz métermázsánál kisebb mennyiség átvétele alkalmával a tiszta só ára métermázsánként 2 korona 57 fillér, a tisztátalané 2 korona 17 fillér. Egyszáz métermázsá vagy azon felüli mennyiségnél a tiszta só ára 2 korona 20 fillért, a tisztátalan 1 korona 80 fillért fog kitenni. A szigetkamari és marosújvári bányatelepekre nézve megállapított ez árakhoz Szigetkamarán a bányától a denaturáló telephez való szállítás költsége fejében 18 fillér hozzászámítandó. Más helyen történő átvételnél az ár a szigetkamari, illetőleg marosújvári denaturáló teleptől való vasuti szállítási díjakkal emelkednek.

Új selyemfonógyár. Tolnán a meglevő selyemfonógyár mellé egy új gyárat emelnek és a nagyarányu építkezések már teljes erővel megindultak, hogy a selyemtenyésztést és gyártást, a miből a fél megye lakossága él, előmozdítsák.

A szeszadó törvényre vonatkozó 1908. évi XXVIII. t.-cz. 88. §-a értelmében a mezőgazdasági és ipari szeszfőzdektől évente elvont

Napijelentés a gabonatözsderől.

1911. február hó 2-án.

A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 4 fillérrel, az októberi buza 6 fillérrel, az áprilisi rozs 3 fillérrel, az áprilisi rozs 3 fillérrel, az áprilisi zab 4 fillérrel, a májusi tengeri 2 fillérrel gyöngült.

Eladatott:

Buza. Tiszavidék: 150 mm. 79 kg. 23.75 K, 100 mm. 79 kg. 23.75 K, 200 mm. 79 dg. 23.75 K, 100 mm. 79 kg. 23.70 K, 200 mm. 79 kg. 23.60 K, 200 mm. 79 kg. 23.55 K, 200 mm. 78.5 kg. 23.50 K, 400 mm. 78 kg. 23.60 K, 100 mm. 78 kg. 23.55 K, 100 mm. 78 kg. 23.30 K, 1000 mm. 77 kg. 23.60 K, 100 mm. 76.5 kg. 22.95 K, 200 mm. 76 kg. 22.96 K.

Pestvidék 200 mm. 78 kg.-os 23.30 K, 300 mm. 77.5 kg.-os 22.60 K, 500 mm. 75 kg.-os 22.60 K.

Bosznia 3200 mm. 75.5 kg.-os 22.25 K.

Raktárból 400 mm. 78.5 kg.-os 23.40 K.

Tiszai 10.000 mm. 78 kg.-os 23.75 K.

Rozs. 100 mm. 15.70 K.

Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza	1910. áprilisra	.. ..	22.78	K
Buza	1910. májusra	.. ..	22.50	»
Rozs	1910. áprilisra	.. ..	16.26	»
Zab	1910. áprilisra	.. ..	17.30	»
Tengeri	1911. májusra	.. ..	11.52	»

S Z E S Z.

Az elmúlt héten a szeszüzletben a vételkedv valamivel élénkebb volt és miután a kínálat sem volt nagyon sürgős a szeszárak változatlanul zárulnak. Elkelt **finomított szesz** adózva 175.75—176.50 kor. adózatlanul 56.75—57.50 kor. van, míg ellenben

vidékről és másodkéztől valamivel olcsóbb árajánlatok voltak.

Élesztőszesz kisebb tételekben változatlan áron kelt el.

Denaturált szeszben nagy a kínált és főleg az olcsó galicziai áru gyakori nyomást az árakra. Elkelt hordóval együtt nagyban 45.50—46 kor. kötésre. Tartányáru olcsóbb áron volt ajánlva.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 2.50—3 kor. jegyzésen alól kelt el campanyszállításra.

Bpsten a kontingens nyersszesz ára 53.50—54.50 korona.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	176.—176.50	»
Finomított szesz adózatlan	57.—57.50	»
Élesztőszesz adózva	175.—175.50	»
Élesztőszesz adózatlan	56.—56.50	»
Nyers szesz adózva	174.—175.—	»
Denaturált szesz	46.—46.50	»

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Eredeti Hanna vetőárpat

a párisi kiállításon „Grand Prix“-vel kitüntetve, megvételre ajánlja **Kubicsek Ferencz** földbirtokos, **Cellechovitz**, Prossnitz mellett, **Morvaországban.**

Belgiai ardenni elsőrendű tenyészmének

különféle szín- és nagyságban állanak eladásra készen **R. & S. MENZELES** Wien, III., Dietrichgasse 19/b.

Teavajjat

megvesz bármely mennyiségben készpénz ellen: **Ferber Berta**, Wien, IX., Marktgasse 51. sz.

KOBLINGER
Fotodermigráfia-
műintézet
BUDAPEST, VI.
CSÉNGERI-UTCA 22.
Készít: **CILCHÉRET** MŰVEK
14-61. POLYGRATON, ARJEGYZÉSEN
és másodkéztől készítés
TERVEN
MAGYARORSZÁGI SZESZÜZLET

Háromszor lett olcsóbb a sóborszesz az **ILIOL** sóborszesz **PASZTILLÁK** által. Darabja 12 fillér.

BIZONYÍTVÁNY.

A f. hó 18-ikán átadott „ILIOL“ sóborszesz pasztilla a mentholos sóborszeszek rendes alkotásából áll és semmiféle más — esetleg az egészségre ártalmas alkotórészeket — nem tartalmaz. Ezen pasztillával ca másfél-két deci-liter jó minőségű sóborszesz állítható elő.

SPIEGL BÉLA s. k. hítes törvényszéki vegyész.

ILIOL sóborszesz pasztillák feleslegessé tették a drága és törékeny üvegeket.

Az **ILIOL** sóborszesz pasztillák jóval több fájdalomcsillapító anyagot tartalmaznak, mint a készen vett sóborszesz s ezáltal hatásuk utólrérhetetlenül gyorsabb és biztosabb lett.

Az **ILIOL** sóborszesz pasztillák ára darabonként ... 12 fill. hozzáadandó 1 deci tiszta szpiritusz 20 „ 1/2 deci víz ...

Eredmény: 1/2 deci kitűnő sóborszesz összköltség 32 fillér, ellenben ugyan-ezen mennyiség ára üvegekben eddig volt (egy 44 filléres üvegnek tartalma csak 1/2 deci), tehát 3-szor annyit 44 fill., összesen 1 K 32 fill., tehát a megtakarítás 1 pasztillánál már 1 korona.

Kapható mindenütt. Nagybani eladás: **Török József** gyógyszerész, **Stessel Nándor** és **Fia** és **Thallmayer** és **Seitz** cégeknek Budapestben. — Minden egyes pasztillához használati utasítás van hozzá csatolva és akár egy gyermek által elvégezhető.

ILIOL vegyészeti laboratórium Budapest, IX., Páva-u. 10. Telefon 52—09.

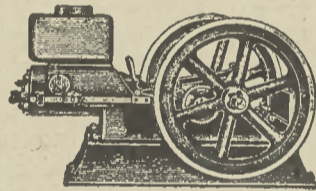
Legmagasabb áron vásárlunk lóhere-, luczerna-, baltaczim-stb.

gazdasági magvakat. Mintázott ajánlatokat kérnek

Kálai Sándor és Fia

magnagykereskedők

Budapest, VI., Király-u. 14.

Waterloo benzine motor

eredeti amerikai
2 HP compl. .... K 1200.—
4 HP " .... K 2000.—
6 HP " .... K 2900.—
8 HP " .... K 3800.—
12 HP " .... K 5200.—
börmentve bármely magyarországi állomásig, beleértve a csövezeték és szerelés. — **Dénes B. Budapest, V., Lipót-kört 15.** — Készpénzfizetésnél 10% sonto. **Kereskedők** magas engedményt élveznek. — **riegyzék ingyen** és börmentesen.

Amerikai

alátforduló szánok

4 méter hosszú rakodóval, gazdaságba és rönkszállításhoz, különös erős fából és vasalással **Gróf Teleki Arvéd** drassói uradalmi kocsis- és gépgyárában, posta: **Koncza.**

Gyors, pontos, olcsó földmérés

Stadel-Torkos földmérő-taliga. Világhírt azabadalom 18 államban. Kapható **Stadel** gépgyárában, Győrött.

Próbálja meg a SINGER-féle színes jelzőkrétát

az állatok jelzéséhez.

Kiadós és tartós jelzés praktikus csomagolás. Próbaképen rendelhető legkisebb mennyiség 5 darab, egy vagy különböző színekben összeválogatva, 7.50 korona franco, bárnova szállítva, utánvét mellett, Ausztria vagy Magyarországba. Nagyobb átvétel esetén megegyezés szerint. Megrendelések köpviseelőkhöz kéretnék a következő címre: **A. LEWINSOHN**, Wien, XVIII., Währinger-Strasse 138. Telefon: 5298/VL.

Fiedler János

lenfonógyára

Komárom vesz

nyers lenkórót

szál-nyeréshez, valamint kaszált és

gépgel csépeelt lenszalmát,

tetszés szerinti mennyiségben és **elad eredeti (pernai)**

orosz lenmagot.

Szőlővessző,

szőlőoltvány eladó

a legjobb minőségben, legolcsóbban.

Gyökeres szőlőoltvány, gyökeres szőlővessző, sima szőlőoltvány, sima szőlővessző, a legjobb **csemege** és **borfajokban** és gyökeres és sima **Riparia Portalis.**

Szőlőoltványtelep Részvény-társaság Gyöngyös 11. szám.

Arjegyzék ingyen.

Préselt

buzaszalmát

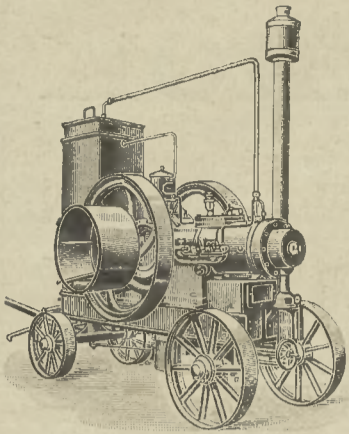
és

zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla

Bajmok (Bácska).

WOHANKA-féle nyersolajmotorok és lokomobilok

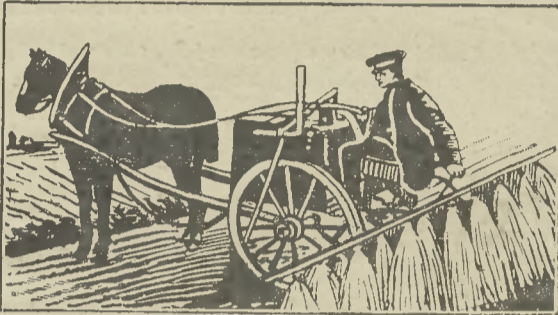
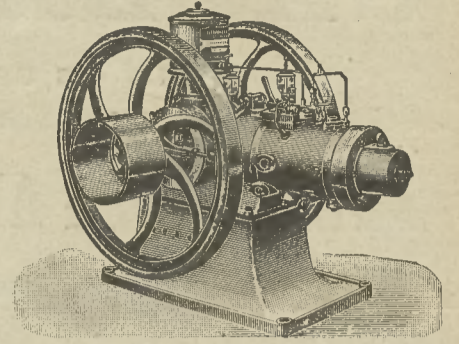
nem benzinnel hajtának, tehát a pénzügyőri ellenőrzés, adómentes benzin kérvényezése stb. nem szükséges.

Üzemköltségek: a motor nagyságához képest óránként és löerónként $2\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ fillér **SZAVATOSSÁG** mellett. Rendkívül csendes és egyenletes járása, tehát minden üzemre alkalmasak. Nincsenek szelepek, sem gyújtócső, sem lámpa, tehát tűzveszély és robbanás kizárva.

Kimerítő felvilágosítást ingyen és bérmentve ad

WOHANKA és TÁRSA

Budapest, VI., Váci-körút 76. ☞ Hazai gyártmány.

Önműködő növénypermetezőt vadrepce, vadmustár és más gyom kiirtására, valamint répa és burgonya permetezésre gyári áron alul szállít:

IG. HELLER

Bécs, II/8. Schrotzbergstrasse Nr. 1.

GAZDÁK figyelmébe!

== 50% ==
olcsóbb,

M. kir. szabad. 12321-900 A. 905.
mint bármely más világító anyag a

pyroleum világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már **több ezer uradalomban bevezettetett.** Számos elismerő levél nálam betekinthező. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kivánatra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakab

BUDAPEST, IX. ker., Közraktár-utca 28.

POLGÁR SÁNDOR

m. kir. szabad. nyert orvosi mű- és kötszerész

BUDAPEST VII., Erzsébet-körút 50.

Logelönyösebben beszerezhető orvosi, sebészi és betegápolási eszközök, Gummiárúk, Suspensorium, Irrigator fecskendők stb., legújabb találmányu cs. és kir. szabadalmazott Polgár-féle sérv-kötők, has- és köldök-kötők. — Valódi francia különlegességek (óvszerek). — Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve, csak megadándó, mily tárgy szükséges.

Utánzás ellen védve 16302. sz. a. (Fenti címre ügyelni tessék.)

Szuperfoszfátot Kartellen kívül ☞

szállít

Schvarcz József és Társa, Budapest, VI., Váci-körút 53. sz.

Fontos újdonság! Legújabb szerkezetű Fontos újdonság!

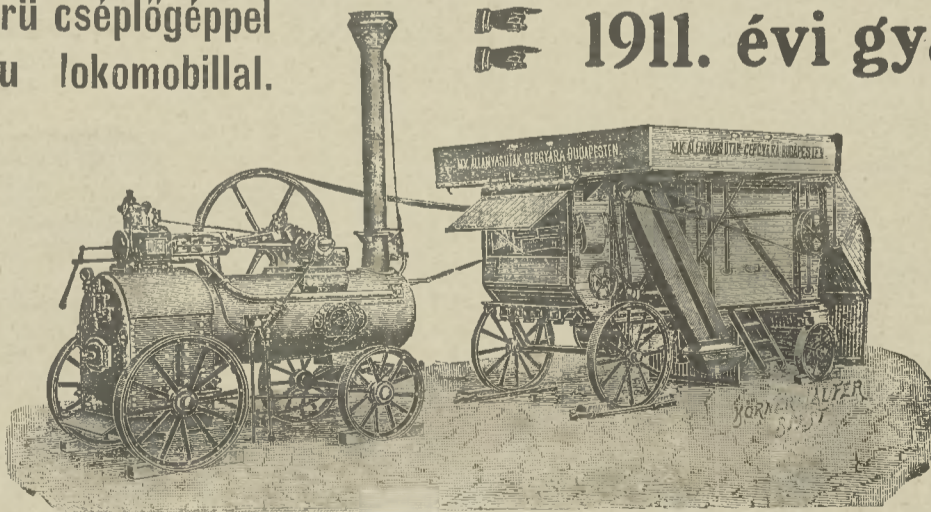
GŐZCSÉPLŐKÉSZLET

golyóscsapágyrendszerű cséplőgéppel és 10 légkörnyomású lokomobillal.

Rendkívül szilárd szerkezet! ☞☞☞☞

Csekély üzemköltség!

Biztos és zavartalan üzem! ☞☞☞

1911. évi gyártmány!

A t. Gazdaközönseget saját érdekében felkérjük arra, hogy az Állami Gépgyárnak ezen legújabb gépeire vonatkozó bővebb felvilágosításokért hozzáuk fordulni szíveskedjék. ☞☞☞

Árjegyzékkel és egyéb részletekkel szívesen szolgál:

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

GAZDASÁGI LÓTAKARÓK

uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kötélárúk,
manillazsineg, kölesön és eladás kartellen kívül.

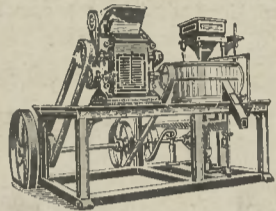
Távirat: **NAGEL ADOLF** Budapest, V., Arany János-utca 10. Telefon: **35-92.**
NAGELA.

Házfedőnád épület-tetők fedésére kapható minden mennyiségben. — Kivánatra bérmentes ajánlattal szolgálunk.

Csáki és Társai nádtonatgyár Kéthely, Somogy m.

Tejszövetkezetek!

Vajat és friss tehéntúrót minden mennyiségben veszünk a legmagasabb árban. Magyar Mezőgazdasági Szakiroda, Bpest, Andrassy-ut 2.

BÁRDOS és BRACHFELD

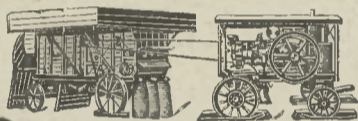
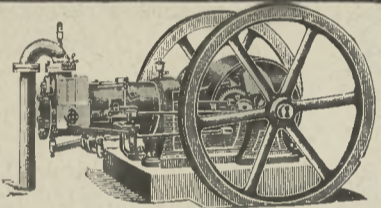
MŰSZAKI ÉS VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT.

BUDAPEST VI. GYÁR UTCA 5 SZ.

MOTOROSZTÁLY:

BENZINMOTOROK, BENZINLOCOMOBILOK,
ÉS CSEPLŐKÉSZLETEK, SZIVOGÁZMOTOROK,
MAGAS NYOMÁSÚ NYERSOLAJMOTOROK.
MALOM BERENDEZÉSEK.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

NAGYENYED re
Alsófehér m.

forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra.

Gyümölcsfacsemeték

sétányfák, diszcserjék, tülevelek, kerítésnövények, bogyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok

(elsőrendű áru) európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. Oktató diszárjegyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Társai

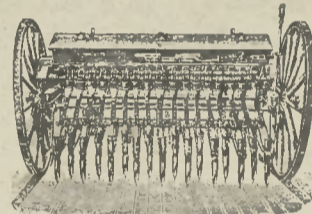
faiskolák és szőlőoltványtelepek

Mayfarth-féle „Agricola“ vetőgépek

Minta 1911

a legjobbak!
mindenféle magvaknak.

Egyforma kivetés.

Évek óta legjobban bevált. Erőtéljes, szolid szerkezet. Legegyszerűbb beállítás és kiürítés.

Alapított 1872.

MAYFARTH PH. és Tsa

1500 munkás.

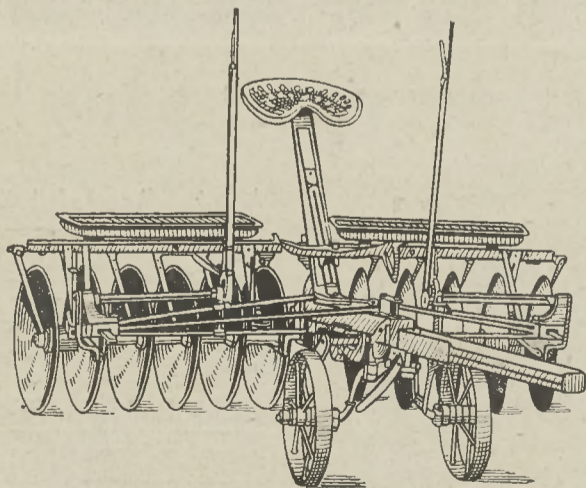
gégyárak, vasöntödék és gőzházorok

BÉCS, II./I. TABORSTRASSE Nr. 71.

Kimerítő képes árjegyzékek ingyen. Képviselek és vizontelárusítók kerestetnek.

!! Hullámos tárcsájú tárcásboronák !!

Tagadhatatlanul tökéletes munkát végző és kevés vonóerőt igénylő tárcásborona, mit a magyarországi gazdák számtalan elismerése is bizonyít. — Mielőtt tárcásboronát vásárolna, érdeklődjön a **hullámos tárcsájú tárcásboronák** számtalan előnye felől. — Ajánlattal készséggel szolgálunk.

Az eredeti „MELICHAR“-féle páros sorú
UNICUM DRILL

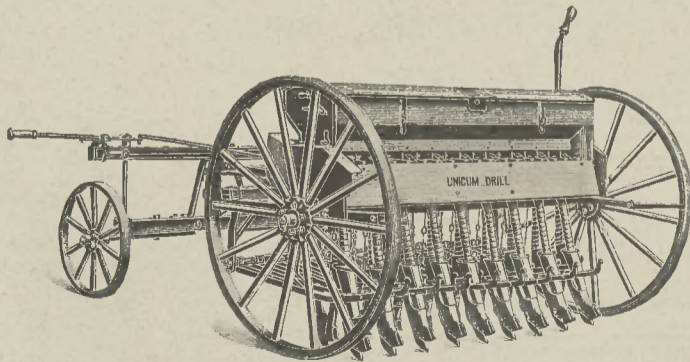
valamint a műtrágyaszóró-szerkezettel kombinált

IMPERATOR

vetőgép, végtelen egyszerű kezelhetősége és szerkezete, nemkülönben csekély vonóerő-szükségleténél fogva az összes vetőgépgyártmányok között első helyet foglalja el. — Az „Unicum Drill“ magelosztása ideálisan egyenletes.

ÓVAKODJUNK UTÁNZATOKTÓL!!

Abrás leírással és árajánlattal szívesen szolgálunk!

BÄCHER RUDOLF - MELICHAR FERENCZ

cégek, magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

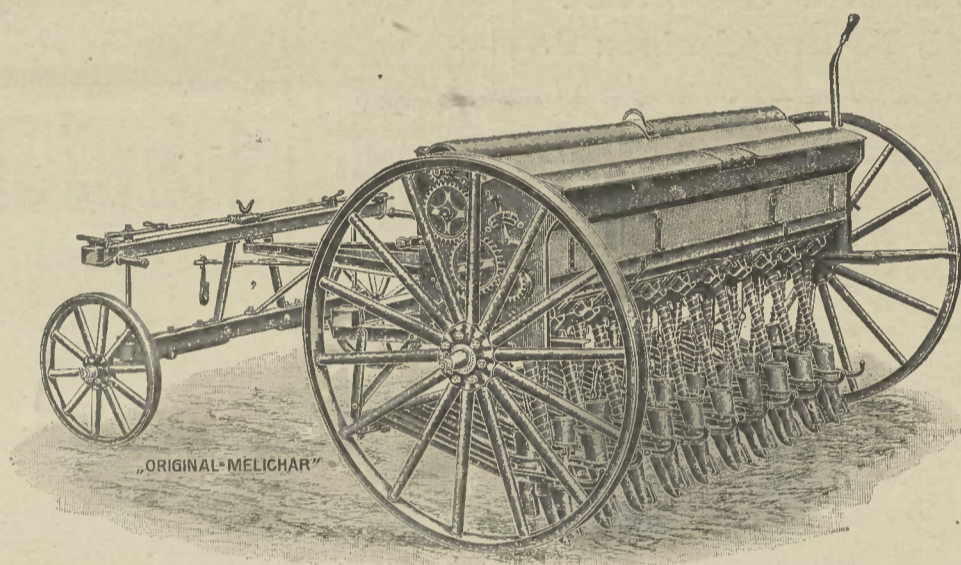
Műtrágyaszórával egyesített vagy anélküli sorbavetőgépek, répavetőgépek

lényeges ujitással. Az eredeti „MELICHÁR“ sorbavetőgépek a legtökéletesebbek, miről gazdatársainál meggyőződhet, mert több mint 45.000 darab van az ország gazdaságaiban működésben!

Fontos minden gazdának!

Óvakodjon utánzatoktól!

 Fontos ujitások.

Mielőtt vetőgépet vesz, **okvetlen nézze meg a legújabb eredeti MELICHÁR „UNICUM DRILL“**

sorbavetőgépeket műtrágyaszórával vagy anélkül.

MELICHÁR FERENCZ BUDAPEST, VI., Nagymező-u. 68.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

 A sorbavetés által elért gazdasági tapasztalatokról és a gép helyes alkalmazásáról szóló szakszerű könyvünket a t. gazdáknak kívánságukra **készséggel megküldjük.**

A MAC LAREN-féle magajáró gőzeke

magyarországi vezérképviselő: **Fleischl Samu** cégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16.

 Mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen **ELSŐ DIJ** (állami nagy aranyérem)!

Aranyérem az ujeelandi nemzetközi kiállításon!

Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb összköltséggel!

 A magyar talajviszonyokhoz alkalmazottan **tökéletesbitve!**

(Holdankint 5-20—7-65 kor.) Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka!

Átlagos teljesítőképesség eddigi tapasztalatok szerint napi 20-30 hold, szénfogyasztás 50-70 kg. holdanként.

Kerületi képviselők: Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Nagyvárad, Dunántúli agrárbank és tárházai r.-t. Kaposvár, Ehler Antal és Fia Győr, Engl Adolf Gyöngyös, Általános Forgalmi Bank Debreczen, Kovács Soma és Társa Arad, Lederer Leó Zombor, Mayer Lajos Delta, Singer Zsigmond Nyitra, Weinberger Ferencz Nagykároly.

Bővebb felvilágosítást szívesen nyújt fenti vezérképviselő.

Számos kül- és belföldi elismerő nyilatkozat!

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudakolható a fenti vezérképviselőtől.

GÖZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**,
éppogy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez
elvállal

WOLFF ERNŐ — gőzszántási vállalkozó —
BUDAPEST-KELENFÖLD

Eredeti Cimbali Ottó-féle frömsdorfi (sárga) óriási takarmányrépamag!

Győztes úgy hozam, mint tápanyagra és tartósságra. Prof. Dr. Remy,
valamint Prof. Paul Wagner, továbbá más számos vetési
kísérletnél. — Kapható, míg a készlet tart, kizárólag:

Grünwald Sándor
Budapest, V., Árpád-utca 9.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6-8. sz.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőz-
fűtések, légszesz- és vízvezetékek,
csatornázások, szellőztetések, clozet-
tek, szivattyúk, vízerőművi emelő-
gépek stb., nemkülönben kőszén-,
olaj- és petróleum-váladákból nyert
gázok értékesítését célzó készü-
lékek létesítését, városok, indóhá-
zak, nagyobb épületek és gyárak
számára.

Tervek, költségvetések, jövedelem
előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű
kőanyag-csővek raktáron.

A legtartósabb fedőanyag a

CZEMENTTETŐCSERÉP

homok és cementből, mely legjutányosabban a **Dr. Gaspary-féle**
gépen készül. A **jövedelmező homo** értékesítéshez **szük-
séges összes gépeket és formákat** fajtógépek, ürtömbök, padló-
lapok, csövek, lépcsőfokok, vályuk stb. előállítására készít különleges-
ségi gépgyár: 1

Dr. GASPARY & Co., MARKRANSTÄDT, Leipzig mellett.

84. számú broszura ingyen.

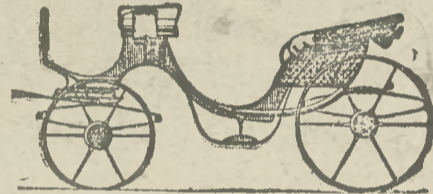
Veszünk birtokot

lehetőleg dunántuli, esetleg a nyugati felsőbb
fekvésű vármegyékben örökáron. Elfogadunk
parcellázási megbízásokat jutalék mellett.

Nyugalmagyarországi Gazdasági Takaré-
péztár Részvénytársaság, Szombathely.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsik-
ból. Használt kocsik becserél-
tetnek és átalakítások elfogad-
tatnak jutányos árak mellett
Ugyszintre mindenféle üzleti
és gazdasági kocsik készítése

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

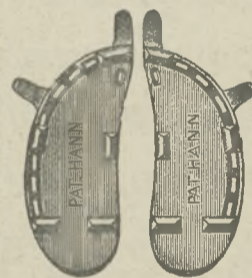
„HANN” jeggyel ellátva.

Kérjen és figyeljen pon-

tosan ezen jegyre, mert

patkóink minden tekin-

tetben utolérhetlenek!

Rendes csülöpatkók ökrök részére. Szabadal-
mazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, igás és
hátas lovak részére, szaktérfiak által legmelegebben ajánlva.
Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rúdvasalások,
vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE

RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfuro v. srófkészülékes hordódugólemezek czég-nyo-
mattal vagy anélkül, szállításra és beraktáro-
zásra szánt hordókhoz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERVEVŐ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Rausweller János

szab. chronometer és műóra, kitalálója
a remontoir ingabóráknak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

MEGJELENT KODOLÁNYI- fele 1911. ÉVI GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

51-ik ÉVFOLYAM. a szokott csinos kiállításban, de az eddiginél sokkal bővebb és változatosabb tartalommal. 51-ik ÉVFOLYAM.

Ára helyben 2 korona 80 fillér. Ajánlott postai szét-
küldéssel 3 kor. 25 fill. Utánvétellel küldve 3 kor. 45 fill.

Megrendelhető a „GAZDASÁGI LAPOK” kiadóhivatalában,
Budapesen, IV. kerület, Múzeum-körut 7. szám alatt.